Nagyvárad, 1898. IV. évfolyam 262. szám. Vasárnap, november 13.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 « — »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre , . . 2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . 8 » — »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 12.

Tisza Kálmán a megyegyülésen.

A millenniumi megyegyülés óta, amikor *Schlauch* bibornok klasszikus beszédjétől visszhangzott Biharmegye székháza, nem volt ez a diszterem ilyen fontos politikai esemény szinhelye, mint ma.

Az ősz államférfi, *Tisza* Kálmán emelte ma itt fel, tagadhatatlanul még ma is nagy sulylyal biró szavát.

Nagy veszedelemben látja az országot. Ő, aki meglehetősen pongyolán szokott beszélni, szokatlanul élénk szinekkel festi a következményeket, melyek az obstructió nyomában fakadnak, ha az a végsőig kitart.

Ujévkor nem lesz indemnyti, nem kap a hivatalnok fizetést, a katona zsoldot; lehetetlenné válik, hogy a kiegyezés törvényes uton létrejöjjön s ebből kifolyólag kiszámithatatlan anyagi kár háramlik az országra és végül megrendül a monarchiának nagyhatalmi állása.

A többség azon alternativa elé lesz állitva, hogy vagy feltétlenül nézi a pusztulást, vagy erősebb eszközöket használ De a szólásszabadság minden körülmény között fenntartandó — Tisza Kálmán szerint is, csak a szószaporitást lehet korlátozni.

Más eszközt, ami segithetne a bajon, csak egyet tud Tisza, az uj választást, amit végső esetben kilátásba is helyez.

A személyes vonatkozásu részektől, régi időkre való reminiscentiáktól és az 1873-iki obstructió (melyet Tisza vezetett) védelmétől, illetőleg az akkori hiba beismerésétől eltekintve ennyiből áll Tisza beszédje.

Előnyére szolgál, hogy nem olyan harczias, mint fiának, Tisza István grófnak ugrai riadója, vagy tegnapi parlamenti felszólalása volt. Tiszától szokatlanul higgadt, tárgyilagos volt az egész.

Ami a beszéd hatását illeti, alább következő referádánk jelentése szerint s amint Biharországban nem is lehetett másként gondolni, nagy volt. Harmincz esztendeje nem hallották a megyeházán Tiszát beszélni, természetes dolog, hogy itt, ahol nimbusza még mindig nagy, ovációkkal halmozták el.

Csak az a nagy kérdés, lesz-e hatása ott, ahova e beszéd tulajdonképpen intézve van: a parlamentben?

*

Biharmegye nevezetes közgyüléséről tudósitásunk a következő:

Félszázad után.

Általános restaurácziő hoz egybe olyan tömeget, amilyen tegnap összejött Biharmegye székházába, a rendkivüli közgyülésre. A t. bizottsági tag urakat a legsötétebb Rézaljából is behozta az a gondolat, hogy Ő beszélni fog.

Tisza Kálmán valóban általános figyelem közt beszélt s személye körül, bármerre ment, valóságos csoportosulás támadt.

És Biharvármegye történelmi nevezetességü közgyülési terme kevés ilyen napot lá'ott, de látta több mint egy félszázaddal ezelőtt, 1845-ben azt a restaurácziót, melyet *Tisza* Lajos, Biharvármegye adminisztrátora, a most ünnepelt édes atyja rendezett s melyben ő méltósága személyét is az a pár tuczat hajdu népség mentette meg, amely kivont kardjával ott hadonászott az ólmosokat kezelő báródsági nemesség előtt. A közgyülési terem ajtaja akkor recsegett-ropogott az őrült dulakodásban, fegyvercsattogás töltötte be a termet s ijjedten menekültek ki, akik egyébiránt teljesen meg voltak elégedve az adminisztrátor ur ő méltóságának szereplésével.

Tempora mutantur et nos . . .

Most jobbra balra barátságos arczok integetnek egymásnak s mikor az ősz generális födetlen fővel, galambfehér, ritkás szakállával nyugodtan beballag a kitárt közgyülési terem ajtaján, a frenetikus éljen, ami a teremben ekkor felhangzott — kivül az utcza népét is összecsődítette.

Csak egy kis csoport áll a közgyülési terem egy félreeső helyén, mely nem éljenez, csak csodálkozik a jeleneten, mely szeme előtt végbe megy. Ezeknek *Molnár* János uram a vezérük. Ez a bihari ellenzék kis csoportja,

A közgyülés.

A közgyülést 10 órakor nyitotta meg dr. *Beőthy* László főispán. Tőle jobbra foglalt helyet *Tisza* Kálmán, balra dr. *Bulyovszky* József polgármester, *Hlatky* Endre stb.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A márványszobor.

Irta: **Helvey Lajos.**

Tóváry Irén a márványszobor előtt beszélgetett Fejér Gáborral. Alkonyodni készült ekkor és a nap is lemenőben volt már. Csak egy-két bágyadt sugara játszott még a fehér márványlapon, aztán elmosódott, eltünt az is.

A szobor ott állott az angol-kert közepén, a virágágyak között. Valami mithológiai alakot ábrázolt, egy büszke arczu, formás görög múzsa alakját, a mely pompásan illett a rondellába.

Fejér Gábor, a mint ott állottak a szobor előtt Irénnel, végig nézett mind a kettőn és ugy találta, nagyon hasonlitanak egymásra: a szobor, meg a leány. Nem is állhatta meg szó nélkül:

— Meglepő hasonlatosság! Egészen olyan Irén nagysád is, mint ez a márványszobor . . .

A leány ajkába harapott és gunyosan szólott Fejérre:

— Milyen szellemes is tud lenni — néha Fejér! Aztán, nem lenne szives kimagyarázni ezt a hasonlatot?

— Kimagyarázom, ha megengedi. — Ez a szobor is, a milyen szép, olyan hideg és büszke. A napsugárral is csak játszani szokott, de melege nem hat el a szivéig, ha ugyan van szive. Maga is csak ilyen! . . .

Igy beszélt Gábor, egy kicsit kiméletlenül és udvariatlanul is talán. Látszott, hogy nem vigyáz a szavára és valami még mindig fájna neki oda bent.

Tóváry Irén, a büszke szépség, a kinek már sokszor volt módja az ilyen elkeseredett hangu beszédben, ez egyszer nem nevetett a panaszszó végén. Máskor csak hizelgett neki az e fajta panaszkodás, most mintha szivére vette volna és szinte magához beszélt ezután.

Csalódik Fejér! A hasonlata nem egészen találó. Hideg vagyok, igaz, mint ez a szobor itt, de azért nem vagyok érzéketlen. Az én szivem nincsen kőből. Dobban az is, csakhogy aunak a dobogását még nem hallotta meg senki. Az én szivem dobogását, bármennyien kivánesiak rá, majd csak egy ember hallhatja meg; ha ugyan elémbe hozza az élet valamikor ezt az egyet és ha ez az egy kivánesi lesz rá. — Igen Uejér, az én szivem is tud érezni, csakhogy az a sugár, a mely az érzelmeket fakasztja, eddig még nem jutott el hozzája. Mert — ugy érzem — valami vastag jégburkolat övezi, a mely elzár tőle minden fényt, minden meleget. Valami rendkivüli, tüzes sugár kell ahhoz, hogy ezt a jégburkot megolvassza. A többi gyenge fényü, kis sugár, a mely itt virul körülötte, képtelen erre. Az a sugár pedig, a mely több melegséget, több erőt egyesit magában, mint ezek itt valamenynyien — tudom, sokáig késik még, vagy talán el is marad örökre. És én igazán magam sem tudom, mi lenne jobb: az-e, ha eljő, vagy az-e, ha elmarad? Lehet, hogy az egyik hoz örömet a lelkemnek, az is lehet, hogy a másik. Vagy hogy talán fájdalmat rejt magában mind a kettő? . . . Ha igy lesz, hát én megnyugszom ebben is. Majd eszembe jut akkor a maga hasonlata Fejér, erről a márványszoborról. Akkor jól esik majd erre a szoborra visszagondolnom, a mely mindig egyformán hideg és büszke. Ha örülni nem szokott, hát sirni sem tud, vagy ha sir is legalább nem látja meg senki . . .

Szokatlanul hangzott e beszéd Fejér Gábornak, a kit nehány héttel ezelőtt kosarazott ki Tóváry Irén. Megcsillant egy sugár a szemében és reménykedve nézett a leány arczába. Csak ekkor vette észre, hogy az a hang nem neki szólt és elszomorodott. Az az arcz büszke volt megint és hideg . . .

Igazán olyan is volt Tóváry Irén, mint egy gyönyörüen megalkotott, plasztikus szobor.

Elismert legjobb minőségü kész
FEHÈRNEMÜEK,
Dr. Jéger-féle
alsóing és nadrágok.
Elegánsesőernyők, nyakkendők, harisnyák és kesztyük.

BECZKAY LAJOS
Nagyváradon, Szt.-László-tér
A „MENYASSZONY“-hoz.

Elegáns őszi téli kelmék,
kitünö minőségü
vásznak,
ágyteritők, függönyök,
kész női derekak (blousok.)
Selyem és téli kendők minden kivitelben, feltünő olcsó árak mellett.

Jelen voltak:

Dr. Beöthy László főispán, Tisza Kálmán, Szunyogh Péter alispán, gróf Tisza István, Papp János főjegyző, Goldis József, Örley Kálmán, Telegdy József orsz. képviselők, Keszthelyi István, Baranyi András, dr. Cziffra Kálmán, Balogh Elemér, Fráter András jegyzők, dr. Wallner Ödön t. főügyész, dr. Fássy Lajos, Miskolczy Árdád, Pige György, Szunyogh Szabolcs, Juricskay Zoltán, Juricskay Dezső, Juricskay Ákos, dr. Bulyovszky József, Böhm Ferencz, Balásházy Iván, lfj. Móricz Pál, Dobozy Kálmán, Markovics Antal, Faliczky Viktor, Bienicz István, dr. Szánthó Jakab, Filip Tódor, Kis Lajos, Ercsey Dezső, Rednik Gábor, Bölönyi György, Beliczay Sándor, Beliczay Elek, Petrovics Ferencz, Vas László, Papp József, Thury Ignácz, Fassie Tódor, Csumpe Tivadar, Győry Géza, Drágán Sándor, Kovács Béla, Klobusiczky Béla, Jakabffy Lipót, Goldman Jakab, Tokay Elek, Füredy László, Szemes László, Szabó József, Tóth János, Lestyán Adorján, Ötvös Gyula, Balogh János, Alacs Károly, dr. Beöthy Pál, Vattay Gyula, Miskolczy Ferencz, Borsos Béla, Schwarcz Ferencz, Hranyiczky Károly, Szikszay Lajos, Popeszku Mihály, Bakacs Béla, Fényes Endre, Szunyogh Lóránd, Kovásznay Marczel, Des Echerolles Kruspér Károly, Des Escherolles Kruspér Sándor, Hlatky Endre, Fényes Aurél dr., Ercsey Kálmán, dr. Konrád Márk, dr. Grósz Albert, Jerzsák István, Puskás Lajos, Ujházy Antal, Gerlán János, Éder Géza, Fráter Kálmán, Szathmáry Király Andor, Morvay Tihamér, Nagy Márton, Hegyesi Márton, Erdélyi Farkas, Jánossy Lajos, Jelentsik István, Czibenszky Vazul, Lovassy Andor, Bérczi Imre, Jancsó Dezső, Racsek Ferencz, Weiszlovits Emil, Czelhó György, Balogh Lajos, Paudly József, Garán János dr., Lichtman Menyhért, Zathureczky Albert, Miklósy Ferencz.

A közgyűlés mielőtt a piece de resistancehoz jutna, a csongrádi felirati javaslat tárgyalásához; két, a jelen alkalomnál jelentéktelen ügygyel végez.

Felolvastatik az igazoló választmány jelentése az általános bizottsági tag választásokról. Bejelenti a választmány, hogy gróf *Tisza* István Körözs-Tarjánban és Ugrán választatván meg, az ugrai kerületet tartja meg. (Éljenzés.)

A biráló választmány jelentésénél a közgyülés mellőzi a legtöbb adót fizetők névsorának felolvasását.

Csongrádi felirat.

Papp János főjegyző felolvassa az állandó választmány véleményét a csongrádi feliratra vonatkozólag.

Az országgyülésen mindig fokozottabb mérvben fellépő izgalmak indokoltá teszik a társ-törvényhatóság aggodalmát. A parlamenti ellenzék valóban nem válogatós az eszközökben s ezért Biharvármegye nem állapodhatik meg a csongrádi feliratnál. A haza minden előtt. A jelen folytatása mérhetetlen kárt okozhat az országnak s azért véleménye az, hogy Biharvármegye külön feliratban irjon fel a képviselőházhoz a parlamenti rend helyreállitása ügyében.

Molnár István (Komádi) kéri a javaslat mellőzését (Ellál, abczug.)

Szavait elnyomja az általános zaj, eláll kiáltások s az elnöklő főispán háromszor is felszólal:

— Csendet kérek bizottsági tag urak!

Molnár István: Végzem beszédemet azon egyszerü kéréssel, hogy a méltóságos főispán ur rendelte el a szavazást.

Zugó éljenzés következett, mikor *Tisza* Kálmán szólásra emelkedett föl. Reszkető hangon, mely az általános csendben mint egy tulvilági hang rezgett át a közgyülési termen.

Beszéde egész terjedelmében a következő:

Visszaemlékezés.

T. megyei bizottság! (Általános élénk éljenzés. Halljuk! Halljuk!) Midőn ezen teremben rég idő mulva ismét megszólalok, meggyőződésem szerint hazafiui kötelességet teljesitek. (Ugy van. Éljenzés.) De lehetetlen, hogy ne gondoljak arra, midőn itt először volt szerencsém szót emelni. Szomoru idők félig-meddig bevégződése után volt ez akkor, midőn a nemzet annyi szenvedés után az első remény sugarát kapta az iránt, hogy kitartásának eredményeként alkotmányának ujra birtokába fog jutni és bár az idők még nehezek voltak, bár éreztük, hogy még az eredményig sok küzdelem van: lelkesedéssel, reményekkel eltelve voltunk itt mindnyájan, a mint emlékezhetnek azok, a kik már velem együtt akkor e bizottság tagjai voltak. Örömmel nézhetjük nemzetünk fejlődését az anyagi és szellemi téren. (Ugy van!) És mégis, én legalább, de azt hiszem, mások is ugy vannak vele, aggodalommal vagyunk eltelve. (Ugy van!) És miért? Mert ma, midőn sem külhatalom, sem hazai hatalom, sem semmi nem veszélyezteti alkotmányos életünk folytonosságát, fejlődését, saját hazánkfiai egy részének müködése az, a mely koczkára tehet mindent, ha hosszasabban tart. (Ugy van!)

Az obstrukcsió következménye.

Hát, uraim, miről van most szó? Mi az, ami a képviselőházban az obstructió által, — melyről fogok később még pár szót szólani — eléretni vagy megakadályoztatni céloztatik? Ha sikerre vezet az obstructió, az eredmény az, hogy ujévkor nincs törvényesen megállapitott költségvetésünk semmi formában. Mi lesz ennek a következése? Azt talán nem képzeli senki, hogy akkor lehető, hogy a *hivatalnok ne kapjon fizetést, a katona ne kapjon zsoldot*, az államadósságok kamatait ne fizessük, vagyis felforduljon ebben az áldott Magyarországban minden. Ez lehetetlen; és hiszem is, hogy a kormány és az azt támogató többség meg fogja tenni kötelességét ez irányban. De mégis mi van elérve? Az, hogy egy példa adatik, hogy — most csak a legnagyobb szükség kényszere alatt, de ki tudja, hogy jövőre más kormányok, más időkben nem teszik-e máskép is — hogyan lehet alkotmányos formákon kivül is az állam életét fentartani. (Ugy van! Tetszés.) Hogy ebben mi a nyereség, azt nem értem; a *veszteség nagyságát* pedig mélyen érzem. (Tetszés.)

A másik: megakadályozni, *lehetetlenné tenni*, hogy az anyagi ügyek az u. n. *kiegyezési törvények* utján rendeztessenek. Ez is, t. uraim, oly dolog, a minek megakadályozása kiszámithatlan kárt tesz az országnak, mert bármi legyen a megoldás — majd szólok még róla — de arra, hogy tudja, hogy mikép van megoldva a kérdés, hogy mi a jövendő egy néhány évnek a viszonya, arra csakugyan a mezőgazdának, az iparosnak, a kereskedőnek feltétlen szüksége van. (Ugy van.) És mégis ez is megakadályoztatik.

Én ebben az egyik kérdésben még értem azokat, akiknek meggyőződésük régi idő óta az, hogy a *külön vámterület, a vámsorompó volna* Magyarország érdekében. *Sohasem osztoztam* ebben a nézetben, ma sem osztozom. Itt Váradon is sokszor kifejtettem nézeteimet. De erre törekedni jogosultság van; egyre azonban nincs jogosultság: arra, hogy egy kisebbség ezt rá akarja erőszakolni a többségre. (Ugy van.)

És mi azután még a nagyobb következése? Az. hogy *Magyarország tekintélyét*, Magyarország sulyát Európában, ha sikerül nekik megzavarni itt a viszonyok konszolidált voltát, leszállitják arról a polczról, a melyen — büszkén, de az igazságnak megfelelően mondhatjuk — az áll. (Ugy van!)

Mert, uraim, ma annak, hogy itt egy *nagyhatalom* legyen, egész Európa szükségét érzi, ismeri. És épen azért, minthogy ez a nagyhatalom ma nem lehet itt más, mint az osztrák

---

Fenségesen szép, de hideg és büszke. Volt ugyan szive — amint az imént mondotta — de a dobbanását eleddig nem hallotta meg senki. Pedig sokan szerették volna. Hanem Irén egymásután kosarazta ki őket.

Ezt nem csupán szeszélyből tette. Hizelgett ugyan hiuságának, hogy róla, mint valami bevehetetlen várról beszélnek s hogy a fiatalság között ő a versengés tárgya. A visszautasitások valódi oka mégsem ez volt, hanem az, hogy érezte, egyiket sem tudná szeretni . . .

Fejér is, a leány is ugyanerről az egy dologról gondolkodtak talán, ki-ki a maga felfogása szerint, mikor kardcsörtetést hallottak. A bükkfák közül Jávor főhadnagy alakja bukkant elő.

— Ketten, kedvesen! Csókolom a kezét! üdvözlé Irént jelentős mosolylyal a tiszt.

— Csak semmi czélzás főhadnagy, közel vagyunk ugyan, hanem azért mégis nagyon messze esünk egymástól, felelt a leány helyett Gábor, erőltetett kedélyességgel.

Aztán beszédbe elegyedtek mind a hárman.

. . . Jávor Miklós alig két hónapja került a helyben állomásozó dzsidás-ezredhez. Igen kedves, vig és okos fiu volt különben. Hiányzott belőle az a bizonyos, megszokott nyegleség és egy-két sablon-szerü szólamon kivül mást és másról is tudott beszélni. Ilyen jó tulajdonok mellett, a rokonszenves külsejü fiatalembert mindenütt megkedvelték.

Az arany fiatalsághoz szegődvén, nagyon természetesen hozzá is eljutott a Tóváry Irén hire. Ő azonban legkevésbbé sem volt az az ember, a ki minden áron babérokra áhitozott volna, kivált ezen a téren. Nem vette fel Irén szivéért a keztyüt, a mely olyan sok kézről kihullott már. Hanem azért ugy egy hónap mulva, a lányos házak között Tóváriékhoz is eljutott.

Szivesen fogadták itten és Irén is, szinte szokatlanul nyájas volt iránta. Az a gunyos mosoly az egyszer nem ült a szája szélén.

És ez nagyon természetes is volt. Jávor Miklós semmit sem hasonlitott Irén többi udvarlójára, a kik már első pillantásukkal elárulták, miért jöttek. A főhadnagy nem beszélt azon az elbizakodott hangon, a melylyel a többi imponálni akart és bókokkal sem untatta, mint amazok szokták. A többiek fellépése, bár hizelgett, bosszantotta csak és szinte jól esett bosszut állania. A főhadnagy rokonszenves megjelenése, szellemes, kedves modora azonban határozottan megtetszettek neki.

Jávor is igen jól töltötte el körében azt a pár perczet és örömest igérte meg, hogy máskor is ellátogat hozzájuk.

Igy került most is Tóváriékhoz. Ez volt a harmadik látogatása. Kellemesen társalogtak el most is. Fejér Gábornak is meg jött a kedve és Irén is felkaczagott néha-néha.

Jávor aztán karöltve távozott Fejérrel. Irén pedig szobájába sietett. A szép, illatos szobában rajta kivül nem volt senki s ő mégis vigyázva nyitotta ki az egyik ablakszárnyat. Lopva dugta ki fürtös, szép fejét és ugy nézte a két férfit, mig el nem tüntek a szeme elől. Vagy talán csak az egyiket nézte? . . .

Jávor Miklós és Fejér Gábor pedig élénken vitatkoztak egymással. Irén volt a vita tárgya.

— Igazán csodállak Miklós! Te ugy látszik, azzal akarsz magadnak nevet szerezni hogy, ellent mondasz valamennyiünknek — legalább igy szinleg.

— Félreértesz és ugy veszem észre, nem ismersz még eléggé Gábor. Én nem pályázom a különczködés dicsőségére és — hidd el nekem — ugy szoktam beszélni, a mint érzek. Nem tagadom, a leány igen szép, igen szellemes és a mint most már magad is látod, kedves is tud lenni, ha akar. Hanem azt is látom, hogy nagyon szeszélyes, meg aztán roppant igényei lehetnek. A mi büszkeségét, hidegségét illeti, hát az egy kicsit a természetében gyökerezik ugyan, hanem javarészt magatok vagytok az okai. Tulságosan elbizakodottá tettétek már az ügyetlenségetekkel. Ti mind ott kezditek a dolgot, a hol végeznetek kellene és nem veszitek észre, milyen nevetségesekké váltok e közben. Ő azonban nagyon is észreveszi és kaczajjal adja a kosarat. Már bocsánat, helyében magam sem cselekednék másként.

— Mondom, nem a tulságos ridegség a főhibája. Sokkal nagyobb az, hogy nagyon magasra tör. Hanem azért, lélekerős, ügyes, okos féri oldalán egyszer még nagyon jó feleség válhatik belőle. Ez az én véleményem a Tóvári Irénről, a kit tisztelek, becsülök ugyan, de

monarchia, midőn a monarchia másik államában zavarosak lettek a viszonyok, itt consolidált viszonyokat tudtunk felmutatni, mindenki belátta, hogy ezen nagyhatalomnak alapja sulya, biztossága Magyarország. (Élénk helyeslés.) Ennek köszönhetjük a nemzetek és külföldi uralkodók által hangoztatott azokat az elismeréseket, jókivánatokat. Ha sikerül ezen consolidált viszonyokat felzavarni, méltóztassanak elhinni: nem fognak azok többé velünk gondolni; Magyarország önmaga szállitja le magát arról a polczról, a melyre önmaga érdemei által helyeztetett. (Igaz! Ugy van!)

Tisza Kálmán is obstruált.

És uraim, bocsássanak meg, ha itt, az obstructió alkalmából egy pár szót magamról is szólok. (Halljuk! Halljuk!) Tudom, hallottam, hogy minduntalan azt mondják: *Tisza* Kálmán is obstruált! És egyáltalában ez külömben is csak egy része azon általános ténykedésnek, melyet velem szemben a t. ellenzék máskor is követ: ugyanis, nem nézve, hogy megfelel e épen a valóságnak, vagy nem, ha az ellenzéki müködésben talán maguk is érzik, hogy valami hibát követnek el, mindig az én példámra hivatkoznak; egész mást tesznek ugyan, és engemet mindig, mindenben támadnak, de mentségül odaállitanak; pedig tessék elhinni: a *mit tettem, azért vállalom a felelősséget*, de odaállittatni magamat az ellenzéki visszaélésekre, mint pajzsot, azt nem engedem. Élénk tetszés és éljenzés.)

E mellett természetesen megakad a tovább fejlődés; a *városok* nélkülözhetik majd a törvényjavaslatok szerint nekik járó pénzbeli előnyöket; a papsága minek kapja olyan hamar azt a kongrua kipótlását, ugye bár, azt hiszik azok, a kik akadályozzák? És nem hiszem, de mindenesetre ezeknek, a városoknak, az összes szegényebb papságnak, a világon mindenkinek csak kárt tesznek vele, hasznot senkinek. (Ugy van.)

A régi obstrukczió.

Hát obstrukczió! Hát igaz, volt egy obstrukczió, amelyben én is részt vettem, mondhatom, kifejtettem a képviselőház előtt, hogy kényszeritve voltam rá; mindig beismertem, mig is beismerem, hogy *az sem volt helyes*. De milyen volt az és mikor volt? Először volt akkor, midőn az által az obstrukczió által *az állam rendje nem érintett*, ha sikerült is (Ugy van!) Volt rendes költségvetés, rendben mehetett minden. Obstruáltatott *egyetlen egy törvény*: *a választási törvény*, közvetlenül az általános választások előtt és azért, mert különösen a városi és rendezett tanácsu városi szavazók egy része jogától megfosztatni szándékoltatott. De akkor is annak az obstrukczió eszébe sem jutott hetekig vitatkozni, hogy napirendre szabad legyen-e tüzni valamit; annak soha eszébe nem jutott gátolni, hogy az ülések meghosszabbittassanak, a minek tavaly láttuk hetekre kimenő példáját; sőt azok, akik az obstrukcziót csinálták, belementek naponkint kétszer tartott ülésekbe és maguk proponálták, ne hogy megakadjon az ügymenet — bár oly fontos tárgy nem volt, mint a mostaniak, mert, ismétlem, minden mehetett a maga rendjén — maguk proponálták, hogy az egyik ülés szenteltessék a választási törvénynek, a másikon végezzünk el simán mindent, a mi végzendő. (Helyeslés.)

Beismerés.

Hát, uraim, lehet-e azt az obstrukcziót egy pillanatig is egy napon emlegetni a mostanival? Ismétlem, *hiba volt az is*, de engedjenek meg ha azt nem hallottam volna, hogy a politikában a bün nem nagyobb a hibánál, talán más szót keresnék, de igy csak azt mondom, hogy bizony a *haza elleni* — öntudatlanul, felteszem — *elkövetett vétség*. (Ugy van! Élénk tetszés.)

De hát, uraim, épen azért, mert ebben a nézetben vagyok és mert azt tartom én is, hogy Magyarországot oda kényszeriteni önmagunknak, hogy bizonyos fokig, ha ideiglenesen is, törvényen kivül kelljen kormányozni, bün, hiba, a haza elleni vétség, mert azt tartom, hogy Magyarország consolidált viszonyait megzavarni, az azok iránti hitet elenyésztetni talán még sokkal nagyobb hiba; én részemről teljes készséggel járulok azon határozati javaslathoz, a mely épen az imént a főjegyző által felolvastatott. (Hoszszas, élénk éljenzés.)

És uraim, óhajtom, hogy az ország törvényhatóságaiban megindult ezen mozgalom tegye meg czélszerü, a hazára nézve üdvös hatását; reménylem is; mert, uraim, ha meg nem teszi, ha folytattatik ez a neme a küzdelemnek, ha ajtónk előtt lesz azon veszélyek beállása, a melyeket jelezni bátor voltam, igen keserves alternativa előtt fogunk állani.

Keserves alternativa.

Mert más módot én nem tudok: Vagy azt mondja a többség: Inkább, semhogy én rossz szinben álljak, inkább, semhogy engemet a szabadelvüség elleni váddal illessenek, hadd menjen, *hadd pusztitsák*, ami pusztitható és nézi az elpusztulást; vagy ezen tisztán erőszakos, semmi alkotmányos eszme által nem igazolt és semmi egyébre, mint egy kisebbség zsarnokságára (Zajos felkiáltások: Igaz! Ugy van!) vissza nem vezethető eljárással szemben, ha kell, *erősebb eszközöket* is használ. (Zajos helyeslés.)

És uraim, engedjék meg, hogy ismételjem azon óhajtásomat, hogy a választást ezen alternativa között el lehessen kerülni; de tudok példát, ahol választottak, például választott a parlamentarismus őshazája, a szabadság és a szabadszólás legbiztosabb fészke, helye, országa: Anglia. Választott a legszabadelvübb embereinek vezetése mellett. Én ma *nem akarok választást proponálni*, de igenis, arra kérem, méltóztassanak megfontolni először azt, hogy azok a dicső eleink, akik 1848 előtt a szólásszabadság és a nyilvánosság mellett oly szép küzdelmet vivtak, hogy vajjon mit értettek azok a *szólásszabadság* alatt. Én ugy tudom, azt értették, hogy a gyülés termeiben elmondottakért a hatalom felelősségre ne vonhasson senkit. (Ugy van!) hogy minden fontos tárgy egész szabadon legyen megvitatható és a vitatkozás a nyilvánosság elé kerüljön.

Szólás- és sajtó-szabadság.

Most, ugy látszik, másképen értelmezik azok a kik most féltik a szólásszabadságot. Azt hiszik talán, hogy a szólásszabadság abban áll: ugyan azt a dolgot ismételten elmondani! a nyilvánosság abban áll, hogy igyekezzenek *zárt ülésbe* menekülni. (Igaz! Ugy van! Élénk derültség és tetszés.)

De hát, uraim, ismétlem, én ma csak azt akarom megjegyezni, hogy nincs az az emberi szent jog, a melynek bizonyos korlátai e világon ne lennének. És én legalább ugy tudom, hogy nincs fontosabb jog a személyes szadadságnál; és mégis ott, ahol akár az állam, akár pedig másoknak érdekét jogtalanul sérti, korlátja van. (Ugy van!) *A szólásszabadság én szerintem minden viszonyok közt fentartandó*, de ne értsük alatta a folytonos szószaporitás szabadságát, hanem a tárgyak szabad megvitatásának módját és fegyverét. (Ugy van!)

Hiszen én igen sok ujságiróval vagyok ismerős és jó barát, a kik bizonyosan vért ontanak velem együtt a *sajtószabadságért*; de uraim, a sajtószabadság alatt sem szabad a rágalom szabadságát érteni; mert hisz ez öli meg a szabad sajtó tekintélyét, erejét: az örökös rágalmazási szabadság.

Épen igy vagyunk a szabad szólás jogával is, mint egyáltalán ma a világon minden joggal, hogy ha maga a szabadság nem tudja az annak előfeltételét képező jogokat korlátozni annyira, a mennyire a közjó kivánja, akkor lehet azután a legszentebb jogoknak is ellenségeket támasztani, a kiknek a végén sikerül azt korlátok közé szabni, a melyek mellet igazán megszünt már a jogrend. (Ugy van!)

---

akármit is beszéltek — szerelmes nem leszek beléje soha!

— Nono, főhadnagy, annyit mondok, nem jó a tüzzel játszani. Mi már oda égtünk, még rád is kerülhet ám a sor!

— Én már biztositva vagyok, jobban mondva magam is oda égtem már, csakhogy másutt. Rövid idő multán majd meghallod a hirét. — Hanem, most veszem észre, többet is közöltem veled, mint akartam és mint szabad lett volna . . .

Igy beszélgetett Jádor Miklós Fejér Gáborral, aztán eltüntek az egyik utczasarkon mind a ketten, Irén pedig betette az ablakot.

A széles konzol elé állott és nézte, a vér mint szökik az arczába. Mintha a tükör is kigunyolta volna és a kis, kék leány-szoba minden butordarabja incselkedett volna vele. Há mégis, hát már ő is! . . Lehajtotta a fejét a konzol márványlapjára és forró homloka megpihent a hideg kövön. Hanem azért melege volt belül. . . . Mintha érezte volna azt az erős, tüzes sugarat, a mely a jégburokig hatol. . . .

Jávor Miklós aztán körül-belül minden két hétben egyszer eljött Tóváryékhoz. Mindig egyforma volt; egyformán szeretetreméltó, kedélyes és mindenkor egyformán — nyugodt.

Irén meg egyre jobban érezte a sugár fényét, melegét. Ott lakott ez a sugár a szép dzsidás-főhadnagy szemében . . . Ugy látta, Jávor Miklósban megtalálta azt a férfit, a kire várt. Most már hangosan dobogott a szive és közel volt hozzá, a ki meghallhatta volna. De az az egy nem akarta hallani.

Jávor soha egy szóval sem beszélt a leány szivéhez, legalább szándékosan — nem. Arról pedig sejtelme sem volt, hogy dallamos hangjának minden hulláma a szivéig jut el Tóváry Irénnek. Mivelhogy a jégkéreg egészen lepattant már és attól a forró sugártól, a mely azt a burkot megolvasztotta, tüzet fogott maga a a sziv is. — Pedig Jávor Miklós nem akarta igy . . .

Látta ugyan, hogy Irén igen szivesen beszélget el vele és a szemét is rajta felejti néha. Hanem, azt hitte, csak kaczérkodik vele a leány. Talán bántja is most már, hogy akadt olyan férfi is, aki nem hódol meg neki és talán bosszút esküdött ellene. Azt várja bizonyosan, hogy meghódoljon ő is, aztán majd vele is úgy bánik el, mint a többivel szokott. Attól ugyan elkésett, ő bele lát a kárgyájába.

Ebben a téves feltevésben volt Jávor. És mig a leány egyre jobban közeledett hozzá, ő egyre jobban igyekezett távolodni tőle. Pedig nem játszott vele Irén; nagyon meleg volt már a szive és nagyon érzékeny. Küzdött, remélt, csüggedni is kezdett már . . . A főhadnagy aztán egyszer csak szabadságot kért, hosszabb időre. Tóváry Iréntől e szavakkal bucsuzott ekkor:

— Meglepem magukat, ha majd visszatérek.

Őszinte, derüs arczczal mondta ezt Jávor, a leány pedig elpirult belé! Ujból remélni kezdett. Hátha — talán? . . .

Pedig nagyon félreértette Jávort. A főhadnagy eljegyzésre készült, ezért kérte a szabadságot. Beváltotta, amit a Fejér Gábornak mondott egyszer . . . Mire visszatért, már jegygyürü csillogott az ujján . . . Ezzel lepte meg ismerőseit.

Irént is meglepte a hir, bár nagyon fájó, nagyon szomoru meglepetés volt ez. De azért nem szólt róla senkinek. Még gratulált is Jávor Miklósnak. Igaz, ez egy kicsit nehezen ment! . . .

Mikor oda simult puha keze a férfi kezébe és a jegygyürü hozzáért az ujjához, alig tudott megállani a helyén. Az a gyürü, mintha a szivét szoritotta volna össze . . . Nagy megerőltetésébe került a tettetett nyugalom, hanem azért csak kibirta valahogy, csak az arcza sápadt el feltünően. A szeme is könnyezőben volt már, de ő összeszedte minden erejét — és mosolyogni próbált . . . A szobor megingott ugyan, de nem roskadt le.

És Jávor mindebből nem vett észre semmit. Hiszen a boldog ember nem látja meg a más boidogtalanságát! . . .

Mikor pedig elment már Jávor, mikor senki sem volt a szobában, akkor két kezébe tette szoborszerü szép arczát és keservesen zokogott. Mikor aztán jól kisirta magát, kitárta az ablakot és mélázva nézett ki a kertbe. Tekintete a márványszoborra esett, a mely büszkén, érzéketlenül állott a rondella közepén. Körülötte fonnyadt virágok feküdtek a földön, amiket kitépett a délelőtti vihar . . .

Szomoruan nézett a szoborra Irén és eszébe jutott Fejér Gábor hasonlata. Igaza volt Fejér Gábornak, meg neki is.

Esetleg uj választás.

De hát nem kivánom a t. bizottság figyelmét továbbra is igénybe venni. (Halljuk! Halljuk!) Hiszen, ha bekövetkezik — a mit óhajtok, ismétlem, hogy ne következzék be — hogy csakugyan az általam jelzett alternativák között választani kell, azt hiszem, hogy lesz alkalman, sőt részben kötelességem, nem ugyan e helyen, de e városban — ha majd akkor megengedik — t. *választóim előtt* nyilatkozni. (Élénk éljenzés).

Ma csak azt kérem, méltóztassanak fontolóra venni a helyzetet, méltóztassanak megfontolni, vajjon az ország érdekeinek pusztulását nézni kell-e inkább, vagy pedig a másik hasonló szomoru alternativához kell-e inkább nyulni; de ne csak önök méltóztassanak ez megfontolni; legyenek szivesek kiki a maga körében ezen eszmével foglalkozni, hogy ha minden kivánságunk ellenére rá kerülne a sor, ne egyes emberek, ne is csak a képviselőház többsége álljon ott, mert az akkor gyenge, hanem álljon ott az erős nemzeti közvélemény. (Zajos tetszés és éljenzés).

Az inditványozott javaslatot elfogadom. (Hosszas, lelkes éljenzés. Felkiáltások: Szavazzunk!)

Frenetikus éljen s taps tör ki, midőn Tisza Kálmán beszédét bevégezte. A tetszés ezen általános nyilvánulása nagyon meghatotta, kétszer is felállott s meghajtotta magát.

Ezen általános éljen riadalban kel föl ismét *Molnár* István és kéri a szavazás elrendelését.

Dr. *Beőthy* László főispán: A szavazást a bizottsági tag úr kérésére nem rendelhetem el, de különben is az inditvány nincs megtámadva; ennélfogva az inditvány egyhangulag elfogadtatik.

Ezután még a belügyminiszter leirata olvastatik fel az esküdt bíróságokról szóló törvényjavaslat életbeléptetése tárgyában s jóváhagyja az állandó választmánynak a vármegyei hajduk ruhájára vonatkozó szerződés iránt beadott felebbezésekre vonatkozólag az elutasitó véleményét s az ülés ¾ 11-kor véget ért.

A Bazárban.

Este a Bazár éttermében gyülekeztek össze *Tisza* Kálmán személyes tisztelői, választói, a város és megye előkelőségei nagy számban. Midőn fél kilenczkor benyitotta Tisza Kálmán dr. *Beőthy* László főispán, Tóth Dezső közigazgatási biró, dr. *Bulyovszky* József polgármester, *Hlatky* Endre és még többek kiséretében az étterem ajtaját, már akkor tekintélyes számmal várakoztak rá az étteremben felteritett hosszu asztaloknál s megéljenezték az érkezőt.

A megérkezés után Hamza Miska zenekara nemsokára rá rántotta azt a hires kortes nótát, mely a váradi kerület oly réges régen fuj: Olyan kell minékünk . . . Éljen Tisza Kálmán.

Az *L* alaku főasztalnál telepedtek le az érkezettek, középen *Tisza* Kálmán, jobbra tőle *Szász* Ágoston, balra *Sal* Ferencz kir. tanácsos nyug. polgármester.

Megjelentek még a következők: dr. Beöthy László főispán, dr. Bulyovszky József polgármester, Szunyogh Péter alispán, Imre Kálmán, jobb felől Szász Ágoston, Szabó József, Czifra Gerő, Tóth Dezső, Papp János, dr. Bozóky Alajos, Örley Kálmán, Lovassy Andor, dr. Cziffra Kálmán, Wallner Ödön, Keszthelyi Zoltán, Böszörményi Géza, Miskolczy Barna, Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, Szunyogh Loránd, Reinle Gyula, Mezey Mihály, Laszky Ármin, dr. Várady Zsigmond, Hranyiczky Károly, dr. Thury Endre, Miskolczy Ferencz, dr. Fráter Imre, Tamásfalvi Thury Ignácz, Popper N. János, Müller Salamon, Istvánffy István, Darvassy Lajos, Weingärtner Andor, Nyiry Lajos és még számosan a városrészek választó polgárai közül.

Tisza Kálmán 10 óra után távozott a társaság közül. A vasuthoz hajtatott s az éjjeli szalonkocsijában visszautazott Budapestre.

Mozgalmas közgyülés Kolozsvárt.

Kolozsvár város törvényhatósági bizottsága — mint tegnapi távirati rovatunkban jeleztük — f. hó 11-én tárgyalta a tanács abbeli inditványát, hogy a közgyülés járuljon hozzá Csongrádvármegye átiratához s fejezze ki rosszalását az ellenzék jelenlegi magatartása felett. Ez igen élénk vitát provokált, melynek hevében dr. *Várady* Aurél hirlapiró, törvényhatósági bizottsági tag a tanács mellett szavazó *Grácz* Mór kath. lelkészre azt kiáltotta: lutheránus jezsuita. Az elnöklő főispán rendreutasitotta Váradit, de tekintve a sértés sulyos voltát, br. *Feilits* Arthur inditványozza, hogy széksértés czimén inditsanak Váradi ellen aktiót. Mivel azonban Váradi bocsánatot kért, ez elmaradt.

A tanács javaslatát 13 szótöbbséggel elfogadták. Nagy tüntetés volt. Négyet letartóztattak.

A politikai helyzet.

— Fővárosi levél. —

Az ellenzék nagy harcza feltartóztathatlanul folyik tovább s váratlan támogatást lelt a Hentzi-szobor-ügy legutóbbi fejleményeiben is, melynek fontos politikai hátterét a legnagyobb akcióra kihasználni most már erősen el van tökélve mindkét közjogi fractió.

A kiegyezési kérdések szemmel láthatólag háttérbe vonultak, azon nagy alkotmányos veszedelem előtt, mely a Bánffy roskadozó pozicziója körül sereglő párt magatartásában már-már az összes alkotmány-garancziák élére állitásával fenyegeti az országot.

Nem a kiegyezés körül folyik ma már a harcz egyik részről sem, hisz akármilyen hihetetlennek látszódjék is, egész pozotivással irhatom, hogy ezekben a kérdésekben a kormánynak még ma, hat héttel az utolsó terminus lejárta előtt sincs semmi programmja. Az ugynevezett önálló berendezkedés, melynek benyujtását Bánffy legkésőbb nov. 15-ére helyezte kilátásba, még a miniszterelnökségben a komoly előkészület stádiumába sem jutott, ugy, hogy minden oly kombináczió, mely a kormány szándékának egyebet imputált, mint a tavalyi provizórium egyszerü megismétlését, már eleitől fogva merőben téves és alaptalan hiresztelésnél nem volt egyéb.

Arról tehát, hogy a kiegyezési kérdésekben programmra, nyilatkozatra lehessen bármi uton-módon szoritani a Bánffy-kormányt, a dolog természeténél fogva szó sem lehet, egyszerüen azért, mert a kormánynak kijelenteni valója e kérdésekben teljességgel nincs, e tekintetben teljesen hozzáfűzte sorsát az osztrák viszonyok alakulásaihoz, azoknak fordulatától várja helyzete könnyebbedését vagy sulyosbodását.

A terrorizmusnak az a fenyegetőzése, mely már a budget-nélküli kormányzást is mint a pressió eszközét dobta bele az országba, mindennél rikitóbban mutatja, hogy a többség a hatalom birtokáért mindenre kész.

Az ellenzéket ezen fenyegetésnek formális bejelentése *Tisza* István beszédében most már — irja tudósitónk — arra birta, hogy *Bánffy eltávolitására semmi eszköztől sem szabad visszarettennie.*

A kormány ezen fenyegetése a kormánypártban, meg itt-ott található független elemek is a szószoros értelmében visszadöbbentek a politikai harczmodor ezen elfajulásától s ugy vagyok értesülve, hogy a higgadtabb elemek ezen meggondolása nem sokára látható és hallható következményekben fog kifejezést találni.

Roppant sulyos beszámitással esik tehát a mérlegbe mindaz amit a kormány és pártja e tekintetben, mint esetleg bekövetkezhetőt kilátásba helyez s álalános a vélemény párt- és politikai nézet-különbség nélkül, hogy most már nemcsak a kormány, hanem az alkotmány is válság előtt áll.

E hangulat legközelebb abban fog kifejezésre jutni, hogy *a napirend-vita bezárása után a nagy ellenzéki párt most már hivatalosan is be fogja jelenteni az obstructiót.*

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 12.

A kedélyek lecsillapodtak, *Szilágyi* Dezső helyett az elnöki széket *Kardos* Kálmán foglalta el.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után több kisebb bejelentés következett, mely után a

napirend-vita

folytatására áttértek.

Igen, szobor volt ő is, hideg, büszke szobor, a kiről azt hitték, hogy szive sincsen. Pedig volt, csakhogy jégburokba zárva. És ő várt valakit, a ki elhozza azt a sugarat, a mely ezt a kérget felolvaszsza majd.

Mert olyan furcsa természete is volt neki, pedig irigy sem volt. Nem engedte mégis, hogy a sok közül, a ki szive szavára várt, meghallhassa egy is Minek hallaná meg, igy gondolta ő, mikor ugysem érti . . . Majd, majd, ha eljön, a ki csak hallja, de érti is, mit beszél az ő szive, a melyről azt hitték, hogy nincs is! Majd akkor! . . .

Az a valaki, az az ember eljött, vele jött el a sugár is, a mely a jégkérget megolvasztotta. Hanem a szive dobogására nem volt kiváncsi az az ember; meg sem hallgatta. Es az a sugár, a mely a jégburkolatot megolvasztotta, megölte a szivét is a lángjával . . .

Megint csak sirni akart, mikor ez a sok gondolat végigjárta az agyát. Hanem aztán eszébe jutott, hogy azért szobor ő még most is, a szobornak pedig — ugy mondotta egyszer — ha öröme nincs, fájdalma sem lehet — a világ szemében! . . .

Igen, közös a sorsa a márványszoboréval, a melyet a vihar megingatott ugyan, de összetörni nem tudott . . .

A márványszobor szemében pedig összegyülemlett az esőviz és kicseppent belőle. Végig gördült az arczán és lehullott a szobor talpához; ott aztán elmosódott. Nem látta meg senki . . .

Elnök jelentette még, hogy az ülés végén Sima és Polónyi interpellálnak.

Elsőnek *Bernát* Béla szólalt fel. Indokolja, miért nem viseltetik bizalommal a kormány irányában.

A Dezseőffy-ügygyel foglalkozik s konstatálja, hogy a miniszterelnök hivatalos hatalmával élt vissza és eljárása a büntetőtörvénykönyvbe ütközik. Az alkotmány egyes nyilvánulásaiban az önkény, a zsarnokság tünetei mutatkoznak. Szemére lobbantja a miniszterelnöknek, hogy azért bujkál a sötétben, hogy üzelmeit ne lássák. Az ország érdeke parancsolja, hogy a kormánytól nyilatkozatot követeljünk. Hangsulyozza, hogy az indemnytással csak szabad kezet akar magának biztositani a kormány. Tisza István gróf tegnapi beszédével foglalkozik végül. Megdöbbenéssel látja abból a beszédből, hogy a *kormány, ha indemnytást nem kap, törvénytelen eszközökkel fog kormányozni.* Lehetetlenné kell tenni a mostani kormányzatot, ha azt akarjuk, hogy a nemzet az erkölcstelenség posványából megmeneküljön. Az ellenzék az ország igazáért nemes, önzetlen harczot folytat itt, s *a parlamenti anarchiáért a kormány a felelős.* Nem fogadja el a napirendet (Helyeslés a bal és szélső baloldalon).

Csak egy maradt meg . . .

Tóth János abból, hogy a miniszterelnök a mult évben és az év elején mindig az önálló vámterületet hangoztatta, azt látja, hogy a függetlenségi pártot áltatni akarta.

Polónyi Géza: Egyszerüen megcsalta.

Tóth János: Evvel a miniszterelnök biztositani akarta magának a szabad kezet. A Dezseőffy-ügyről szólva azt kérdi a miniszterelnöktől, tudja-e, hogy a főkortesség és a miniszterelnökség nem egy? Az egyik dologból az a tanulság, hogy Magyarországon csak az *alázatos tudatlanság* tud boldogulni. (Zajos tetszés a bal és szélsőbalon.) A miniszterelnök nemcsak a törvényhozás többségéből, hanem a nemzet minden polgárából ily eszközökkel öli ki a független gondolkozást. A franczia királynak azt jelentette hadvezére: minden elveszett, de megmaradt a becsület. Bánffy is azt jelentheti, hogy tönkretette az országban az alkotmányt, a választási, a gyülekezési, a sajtó-, a személyes szabadságot, elvesztette a nemzeti becsületet, a becsületszóban való tisztet, de megmaradt egy: megmaradt Bánffy Dezső. (Zajos tetszés).

Polónyi Géza: A rothadt alma.

Tóth János azután a kiegyezés mai fázisáról beszél, Taffe bukása óta Ausztriában alkotmányos kormány nincs és nem kellene az időt a várakozó álláspontlal elfoglalni. Minden magyar ember kötelessége hozzájárulni a miniszterelnök eltávolitásához. (Tetszés az ellenzéken.)

Öt percz szünet.

A magyar Lustkandel.

Kristóffy József: Jóllehet Ausztriában a kiegyezés tárgyalása a rendes mederben folyik, az ellenzék még egyre vámscrompók felállitásáról követel nyilatkozatot. Abban minden párt egyetért, hogy ha a szövetség nem sikerül, életbe lép az önálló rendelkezés. De mig a kormánypárt az önálló rendelkezés alatt szabad rendelkezést ért, a függetlenségi párt az önálló vámterületet érti, még ha az ország gazdasági érdekeinek kárára is lenne. (Tetszés jobbról.) A kormánypárt az 1867 évi t. cz. 68-ik szakaszában foglaltakat fakultativ, a függetlenségipárt pedig parancsoló rendelkezésnek tekinti. Azt hiszi, hogy a szabadelvü párt, mely mindig védte a törvényt, jobban megérti annak szellemét, mint a függetlenségi párt. Allitja, hogy 48-ban a Kossuth Lajos pártja a szabad kereskedelem hive volt és a közbeeső vámsorompók lebontását sürgették s amikor az megtörtént, örömmel üdvözölték azt.

Az 1867-iki kiegyezés megalkotói pedig a törvény 68. §.-a alapján semmikép nem értették a vámsorompók fölállitásának kényszerét, sőt kizártnak tekintették. (Zajos tetszés a jobbon.) Nem a sorompók kényszer felállitását értették, hanem ha a körülmények ugy kivánják.

Wittmann János: Vagy ahogy Bécsben kivánják.

Károlyi István gróf: Tavaly másképpen beszéltek.

Kristóffy József: A 67-es kiegyezésben Tisza a kiegyezés ellen volt, de azt még sem kivánta a szabad kereskedelem érdekében, — hogy ha az egyezkedés nem sikerül, a vámsorompókat okvetlenül fölállitsák. *Ghyczy* Kálmán is csak a záróvonalat hangoztatta, ami meg vámszövetség esetén ily helyet foglalhat. Felolvassa a »Honból« Tisza és Ghyczy erre vonatkozó czikkeit. Vajjon feltételezhető-e, hogy Tisza Kálmán, aki az ellenzék vezére volt, nem követelte volna az önálló vámterület egyenes kimondását, ha a 68-ik szakasza alatt ezt értették volna. *Kristóffy* Tisza Kálmán beszédéből olvasta föl, hogy 1867-ben egyenesen a sorompók fölállitása nélkül értették az önálló rendelkezést. A soromk felállitását nem emlitik se Tisza, se Ghyczy.

Kristóffy beszédjébe sürün hangzott: *A reichsrathban mondja el! Magyar Lustkandel!*

Utána személyes kérdésben *Mezőssy* szólalt fel, ki sikeresen czáfolgatta Kristóffy állitásait.

Ülés végén *Polónyi* terjesztette elő következő interpelláczióját:

A könyöradományok lefoglalása.

1. Mely törvény alapján bocsátotta ki a minister ur az 1897 évi 35100 sz. a. a nem könyöradományokat czélzó gyüjtések tárgyában kiadott rendeletet?

2. Van-e tudomása arról, hogy ezen rendeletre való hivatkozással a fővárosi államrendőrség a Typographia czimü lapnak előfizetési pénzeit, melyek a lap kiadótulajdonosának jogos tulajdonát képezik, lefoglalta?

3. Hajlandó-e a miniszter ur ezen törvényellenes eljárásnak megtorlására a szükséges intézkedéseket megtenni s a törvénytelenül lefoglalt 3684 frtnak haladéktalanul leendő visszaadása iránt intézkedni?

4. Azon nem várt esetre azonban, ha a miniszter ur a hivatkozott rendelettel a politikai czélokra szánt gyüjtéseknek nyilván törvényellenes módon való szabályozását is czélozta, mivel indokolja miniszter ur azon mulasztását, hogy a báró Bánffy Dezső miniszterelnök által nyilvánosan bevallott gyüjtések és vesztegetésre szánt és tényleg arra is forditott pénzek tekintetében a törvényes lépéseket addig folyamatba nem tette.

5. Hajlandó-e a miniszter ur a báró Bánffy Dezső miniszterelnök által a legutóbb lefolyt választások czéljaiból behajtott pénzek tekintetében a fennebb hivatkozott rendeletnek intézkedéseit alkalmazni?

A városi hivatalok és a közönség.

— Az uj hivatalos óra-beosztás. —

A takarékosság igen szép és főleg hasznos tulajdonság.

Örömmel tapasztaljuk, hogy Nagyvárad város közigazgatásában is ez az elv lépett fel a leghatározottabban.

Egy kis ijjedelem, a közköltő emelés réme sarkalja a várost, hogy kiadja a jelszót: A takarékosság minden vonalon.

Mindjárt a legelső alkalommal, a jövő évi költségvetés megállapitásánál igyekeztek is érvényesiteni a kiadott jelszót.

Szerettük volna, ha ez már korábban irányadó lett volna a város költségvetésében, azonban mindenesetre jobb késő, mint soha s örömmel üdvözöljük most is a város takarékossági hajlamát.

Nagyon megfontolandó ám, hogy hol és miben lehet észszerüen takarékoskodni, nehogy a spórolás a közönség hátrányára történjék.

A városi közgyülés második napján felvetették azt a kérdést, hogy a hivatalos órák megváltoztatásával mennyit takaritana meg a város tüzelő anyag és világitás czimén.

A terv szerint a városi hivatalokban reggel 8 órától délután 2 óráig lenne a hivatalos idö s igy délután nem kellene füteni és alkonyattól 5—6 óráig világitani.

A költségvetésben a jelenlegi állapot mellett fütésre 3100 frt, világitásra 2200 frt van felvéve, vagyis összesen a két tétel 5300 frtot tesz ki.

Ha a hivatalos órákat a nap első felére szoritják, 8—2 óráig, semmiesetre sem lehet ez összegnek felét megtakaritani, mert a fütés nagyobb része továbbra is szükséges lesz, a világitást sem lehet teljesen mellőzni. Annálinkább, mert minden ügyosztálynál nem lehet a reformot keresztül vinni.

Az a kérdés, hogy az igy elért megtakaritás felér-e azzal, a mennyit veszit a közönség érdeke.

Ha a hivatalos órák reggel 8-tól délután kettőig tartatnak, a közönség ügyes-bajos dolgainak elintézésével a délelőtti négy órára lesz kényszeritve, mert a déli két órát a polgárság tulnyomó része családja körében kénytelen tölteni.

Aki a városházán megfordul, láthatja, hogy a hivatalos idő minden órájában mennyien keresik fel a közigazgatási hivatalokat.

Ezt a közönséget csekély megtakaritás czéljából nem lehet arra a pár délelőtti órára szoritani.

Az az érv nem sokat ér, hogy más városokban és más hivatalokban már be van hozva az egyhuzamban való hat órai hivatalos idő. (Van ahol vissza tértek a régi rendhez.)

Nézzük például a póstánál; hisz csak az igazgatósági hivatalokban van alkalmazva ez a beosztás, a hol jónak is bizonyult és a közönség sérelmével sem jár, mert vajmi ritkán keresi fel ügyfél *személyesen* a posta-igazgatóságot.

Más városokban már, itt, ott, tényleg szintén az ilyen hivatalos időbeosztást alkalmazzák; de hogy ez csakugyan bevált-e, azt nem az ottani hatóságtól kellene — ha valóban tudni akarnók — beszerezni, hanem az ottani közönségtől. Az érezheti annak legjobban az előnyét és hátrányát. Hiszen az itteni tisztikar és személyzet előre örömmel fogadta a tervet, mert reá nézve előnyösebb.

Budapest nem lehet példa, mert ott teljesen elütő viszonyok vannak, — valamint az olyan állami hivatalokat sem lehet irányadóul venni, a melyekben keveset fordul meg a közönség.

Ha azonban minden áron a hivatalos órák más beosztásába látja Nagyvárad városa azt a bölcs reformot, amelylyel a takarékosság terére lép s megmenti a városi pénztárt, a reform részleges keresztülvitelével kisérletet tehet.

A délutáni hivatalos müködést, fütést, világitást beszüntethetik, a főszámvevőségnél, a mérnöki hivatalnál, az árvaszéknél, az adóhivatal kivetési és behajtási osztályainál és a főügyész hivatalánál.

A közönség érdeke azonban megkivánja, hogy a szorosan vett közigazgatási szaknál, a rendőrség minden osztályában és az összes iktató és kiadó hivatalokban a ***mostani hivatalos óra beosztás*** maradjon meg.

Végre is nem a város közönsége van a városi hivatalokért, hanem megforditva.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fé. 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

November 13. Kereskedők társulatának megalakulása.
November 16. Esküdtszéki tárgyalás.
November 17. Városi közgyülés.
November 20. A kath. kör gyászünnepélye.
November 20. Szigligeti-társaság matinéja.

UJDONSÁGOK.

* **A Kath. Kör kegyelete.** Kegyeletes ünnepélyt rendez a Katholikus Kör, oly igazán szeretett királynőnk névnapja alkalmából. A programm rövid számokból áll, de minden egyes pontja méltó a nagy királyné emlékéhez. *Cseresznyés* Ilonka k. a. művészi tudását a szavalásban már élvezte városunk közönsége s a *Zichy* Géza gróf remek költeménye teljesen érvényesülni fog az ő előadásában. *Dus* Lászlónak elég a neve mint felolvasónak, ki teljesen elismert irónk s a *Beleznay* által betanitott dalárda pompás keretbe foglalja a kegyeletes ünnepélyt. Az ünnepélyre vonatkozólag a következőket mondhatjuk el:

A »Nagyváradi Kath. Kör« *Erzsébet* királynénk emlékezetére 1898. évi november hó 20-ik napján vasárnap délelőtt 11 órakor saját helyiségében *zártkörü matinét* rendez, melyre a kör tagjait családjaikkal együtt meghivja a rendező bizottság.

A matiné müsora a következő:

1. »*Erzsébet királyné*«, szövege *Sajó* Sándortól, zenésitette *Beleznay* Antal, előadja a kör énekkara,
2. *Emlékbeszéd*, irta és felolvassa *Dús* László.
3. »*Királyunkhoz*« gr. *Zichy* Gézától, szavalja *Cseresznyés* Ilonka k. a.
4. »*Egy köny*«, *Rátkay* Lászlótól, zenésitette *Beleznay* Antal, előadja a kör énekkara.

* **Negyvennyolczas honvédek gyülése a fővárosban.** Az 1848/49-es honvédegyletek ez évi országos gyülésüket e hó 14-én, hétfőn délelőtt tartják meg a székes főváros disztermében. Akik a közgyülésen részt akarnak venni, jelentkezzenek a vasárnap délután 4 órakor tartandó előértekezleten. A negyvennyolczas honvédek, a kik a közgyülésen résztvesznek, kéretnek hogy azon résztveendő 13-án verifikálás végén délelőtt már ugyanott jelentkezni szíveskedjenek.

* **Baross Gábor szobra** A szobormü, melyet a nemzet *Baross* Gábor, a feledhetlen emlékü »vasminiszternek« emelt, elkészült és f. évi november 20-án d. e. 11 órakor fog lelepleztetni. — Ez ünnepélyre a szobor bizottság most küldte szét a meghivókat. Meghivattak az ország összes törvényhatóságai is, köztük Nagyvárad város törvényhatósága, mely tegnap kapta meg a meghivást. A meghivó szerint az ünnepély sorrendje a következő: 1. *Üdvözlés* báró Podmaniczky Frigyes, a szoborbizottság elnöke által. 2. *Jelentés a szobormü elkészitéséről*. Brázay Kálmán, a végrehajtó bizottság elnökétől.. 3. *Ünnepi beszéd*, tartja báró Dániel Ernő kereskedelemügyi m. kir. miniszter. — 4. *A szobormü átvétele* Ludvigh Gyula, a m. á. v. elnökigazgatója által. 5. *Érczkoszoru elhelyezése* a magyarországi kereskedelmi utazók egylete nevében Auer Róbert egyleti elnök által. 6. *Hymnus*, énekli Bellovits Imre karnagy vezetése alatt a »Budai dalárda«, a »Ganz-gyári dalkör« és a m. á. v. északi főmühelyének »Törekvés« cz. dalköre.

* **A krizanthemum kiállitás vége.** Tegnap déli egy órakor bezárták a krizanthemum kiállitást, ami három napig kedves találkozó helye volt városunk előkelő hölgyeinek. A kiállitás, amelyet tudvalevőleg jótékony czélra rendeztek a városi és az Erzsébet árvaház javára, daczára annak, hogy a belépti dij igen kicsi volt, mégis szépen jövedelmezett. A bevétel a három napon majdnem *kétszázötven* forint volt, amiből levonva a kiadásokat, a tiszta haszon meghaladja a *százötven* forintot. A kiállitás elnöksége tegnap mielőtt a kiállitást bezárták volna, ifj. *Jelinek* Ferenczet, aki a kiállitásnak a kezdeményezője volt, szép és értékes szivartárczával lepte meg. — A szép siker, amelyet a kiállitás elért, bizonyára csakis a rendező bizottságnak a fáradozásának tulajdonitható, az ügyes rendezők mindent elkövettek, hogy a jótékony czélu kiállitás minél többet jövedelmezzen. — A kiállitásnak a vezetői most a jótékony czél érdekében a hét végére egy kedélyes *thea-estélyt* terveznek ugyancsak a Rózsabokorban. A thea-estélyen a theát a leányok fogják főzni s az uri asszonyok fogják árusitani csészénkint egy koronáért. Ez az estély bizonyára szép jövedelmet hoz majd az árvaházaknak. — A kiállitásról különben tegnap a virágokat a tulajdonosaik elvitték s este már vigan tánczoltak a Rózsabokor termében.

* **A vámjövedemek csökkenése.** Nagyvárad város csütörtöki közgyülésén egyik bizottsági tag felvetette, hogy a város vámjövedelmeit nem ellenőrzik eléggé s ennek az a következménye, miszerint az utóbbi évek vámbevétele 50 ezer frttal kevesebb, mint az azt megelőző években volt. Beczkay Arthur vámfelügyelő ezen felszólalás folytán egy kimutatást állitott össze, a melyből kitünik, hogy az utóbbi 4 évben 8462 forinttal több vámbevétele volt a városnak, mint az azt megelőző négy évben.

* **A Szacsvay szobor ügyében.** Nagyvárad város első országgyülési képviselője: a vértanu halált szenvedett Szacsvay Imre emlékének szoborral leendő megörökitésére Nagyvárad városa mintegy 12 ezer korona alapitványt kezel. A szobor-alap még kevés ugyan a vértanuhoz méltó emlék felállitására, azonban Nagyvárad város közönsége érzi, hogy a vértanu szobrának ügyét tovább nem szabad feledésben hagyni. E czélból egy uj bizottságot küldött ki, a mely november hó 16-án délután 4 órakor tartja ülését a városháza nagytermében.

* **Fölösleges.** Mama: Nem mosdottál meg máma Gyurka! — A négyéves fiu: Minek? Ugyis lakatos akarok lenni.

* **Egy nyomdász jubileuma.** A nagyváradi nyomdászok szép ünnepélyt rendeznek ma, vasárnap. A *Láng* József nyomdájának üzletvezetője: *Csávássy* Gyula 30 éve müködik e nehéz pályán, szaktársainak szeretete és becsülése közt. A nagyváradi nyomdászok derék pályatársukat ezen alkalomból ovácziókban részesitik s ünnepélyesen gyülnek köréje, hogy ragaszkodásuk és tiszteletükkel elhalmozzák. Diszes emléktárgygyal ajándékozzák meg, azonkivül ma este a Zöldfa disztermében tiszteletére társas vacsorát rendeznek, a melyen a nyomdászokon kivül a szerkesztőségek tagjai és sokan azok közül is részt vesznek, kik Csávássy hosszu müködése alatt a sajtóval összeköttetésben állottak.

* **Boldogság.** Nos férjuram, hogy tetszik a házas élet?

— Ah, oly boldog vagyok, mintha csak legény ember volnék.

* **A számok embereinek orsz. értekezlete.** A magyarországi törvényhatóságok főszámvevői november hó 20-án, a jövő vasárnap Budapesten országos értekezletet tartanak, a melyen több fontos, a számvevői szakba tartozó kérdést beszélnek meg. Az értekezletre Nagyvárad városa részéről *Ragány* János főszámvevőt küldték ki.

* **A ravasz.** Uj menyecske: Három napja vagyunk házasok s te máris a korcsmába mennél? A férj: Szeretnék ott eldicsekedni vele, hogy milyen boldog vagyok.

* **Észjárás.** Iszik uram morfondiroz: Igyam-e még egy pohárral, vagy nem? A gyomrom azt mondja, hogy igyam, az eszem azt mondja, hogy ne igyam. Az eszem az okosabb, az okosabb pedig enged, hát iszom még egy pohárral.

* **A pestis után.** A bécsi községtanács dr. *Pöcht*, a ki a pestis alkalmával különösen kivált buzgóságával, valamint az *Erzsébet apácza-rendnek* több tagját, akik a betegek ápolásában nagyon buzgólkodtak, a Salvator nagy éremmel tüntette ki. *Mucha* igazgatónak és a betegházak többi igazgatóinak pedig köszönetét fejezte ki. A kitüntettettek közt van egy zsidó orvos, dr. *Mayer* Miksa is, akit az antiszemita lapok nagyon erősen támadtak ugyan, de a községtanács elismerte szolgálatait. A pestis-kitüntetések alkalmával Gregorig is kitüntette magát. Ugyanis *Nothnagel* tanár számára is kért valami kitüntetést, »mert — ugymond — a pestist több napon át a saját testében őrizte.« Ezért aztán Gregorig jutalmul egy diszkötéses »Sulchan arucht« (a zsidók törvény- és szertartáskönyve) akart neki adatni. Erre már *Luegert* is elhagyta a türelme és figyelmeztette Gregorigot, hogy komoly dolgok tárgyalásánál ne csináljon rossz élczeket.

* **Szó fogadó.** *Urnő*: Miért nem vitte el tegnap a czipőmet a suszterhez, a hogyan megparancsoltam? — *Juczi*: Hát nem azt tetszett mondani, mikor beálltam, hogy semmit se vigyek el a háztól?

* **Tolvaj cselédleány.** Az utóbbi időben nap mint nap érkezik feljelentés a rendőrségre egy-egy cselédleány ellen. Tegnap Feldmann Jakabné jelentette be, hogy cselédje Varga Mária kétszáz forintját ellopta. A rendőrség a leányt elfogta, aki elő is adott harminczöt forintot, azonban azt állitja, hogy azt találta, a lopásról pedig mit sem akar tudni. Átadták az ügyészségnek.

* **Mindig egyformàn,** *Táblabiró*: (a kisasszony tanuhoz): Hány éves? *Kisasszony* (pirulva): Harmincz. *Táblabiró* (indulatosan): Ugyan kérem, hisz négy évvel ezelőtt a törvényszéknél-es harminczat mondott nekem! *Kisasszony* (önéeitzsen): Láthatja ebből is a biró ur, hogy én nem be szélek egyszer igy, egyszer ugy, hanem mindig egyformán.

* **Jutalom s elismerés a tüzoltòknak.** A Füschl Testvérek borkereskedése telepén tegnapelőtt kiütött tüzet a tüzoltóság gyors, erélyes fellépésével csakhamar eloltotta. A kereskedő czég *Mezey* Mihály főparancsnokhoz egy elismerő levél kiséretében 10 frtot küldött az oltásban résztvevő tüzoltók megjutalmazására.

x **Katonazene a Lloydban.** A ma és minden vasárnap este a »Lloyd« kávéházban megtartandó hangversenyre, melyet a 37-ik ezred kiváló müvészi niveaun álló zenekara rendez, igen élvezetes és érdekes müsor állittatott össze. *Fiala* karmester a hangversenyt személyesen fogja dirigálni. Kezdete 8 órakor.

x **A Góliát Malátasör** valóságos jótétemény az emberiségre, mert nemcsak kellemes zamatu üditő ital, hanem orvosilag is általánosan ajánlt gyógyszer, mely idegbajoknál, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél is sikeresen használtatik. A Kőbányai Királysörfőző r.-t. által forgalomba hozott *Góliát Malátasör* el van már terjedve az egész országban és okvetlen kiszoritja az e nemü külföldi gyármányokat.

Őszi és téli idényre kalapokban ujdonságok 75 krtól 6 frtig, uri női és gyermek eredeti Carlsbadi czipők mintegy 7—8 ezer pár, továbbá mindennemü keztyük, harisnyák, kamáslik, nyakkendők, fehérnemüek, Jäger ingek és nadrágok, plüsch takarók, kötött és szövött áruk, esőernyők stb. Fábry Testvérek üzleteibe megérkeztek, rendkivüli nagy választékban, minek következtében különösen kalapok, czipők és téli áruk feltünő olcsó árakon árusittatnak el, érdekében áll mindenkinek bevásárlásait csakis Fábry Testvérek üzletében eszközölni.

Eredeti orosz készitményü Galocsnik kizárólagos főraktára, nagyban és kicsinyben, eredeti gyári árakon.

x A **Horgony-Pain-Expeller** igazi népszerü háziszerré lett, mely számos családban

már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hátfájásnál, csipfájdalom, fejfájásnál, köszvénynél, csúznál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsöles mindig fájdalomcsillapitó hatásuaknak bizonyultak, sőt járványkórnál, minő: a kolera, hanyóhasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitünő háziszer jó eredménynyel használtatott bedörzsölésként az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszertárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint »Richter-féle Horgony-Pain-Expeller» vagy »Richter-féle Horgony-Liniment» kérendő és a »Horgony» védjegyre kérünk figyelmet.

IRODALOM.

— **„A keresztény Magyarország és a zsidók“** czim alatt egy kötet lát napvilágot, mely a legégetőbb politikai és társadalmi kérdésekkel foglalkozik. Ez a szenzációs könyv azért érdemel különösen figyelmet, mert nem egy ember irja, nem egy tolmácsolja nézetét, hanem nyolcz politikus és publiczista mond véleményt. A könyv a következőket tartalmazza: A keresztény hegemonia. A zsidókérdésről. Keresztény szövetkezés. Egy magyar Jeremiás siralmai. Judaizmus, czoczializmus. A vasárnap megünneplése. Az eladott ország. A zsidók a felvidéken. A kötet tartalma már magában elárulja annak érdekességét. Ára 30 kr. postai szétküldéssel 40 kr. Megrendelhető: »*Szent Gellért*« nyomda Budapest, VIII. ker., Práter-utcza 40. sz.

— **Szathmáry Zoltán könyve.** Szathmáry Zoltánt jól ismeri a nagyváradi közönség a hirlapok tárczarovatából. Nap mint nap jelenik meg tőle egy-egy sikerült novella, rajz, s más egyéb apróbb közlemények, melyek különösen kiváló finom előadási modoruknál fogva hatnak.

E novellák és még egyéb dolgok is egy kötetben fognak megjelenni »Dolorosa« czimen karácsonykor. Itt közöljük előfizetési felhivását:

Egyszerü, igénytelen, de bizonyára nem ösmeretlen névvel lépek a nyilvánosság elé. Tiz év óta járom a vidéki ujságirás utait s ez alatt az idő alatt több száz novellát, tárczát irtam meg, melyek bejárták a vidék összes előkelő lapjait s több közülök megjelent a fővárosi lapok hasábjain.

E tárcza elbeszélések legjavát válogatom ki most sajtó alá Ujévkor megjelenő kötetem számára. Kisebb részben ezekből, de jobbára uj, még sehol meg nem jelent irásaimból fog állani a »Dolorosa« czimü elbeszélés kötetem, melyet a karácsonyi könyvpiacz egyik legelőkelőbb kiállitásu produktumának tervezek. Finom meritett papiron, franczia folians alakban tiz ivre terjedő kötetemhez Nagy Endre irótársam, ki az ecsettel is feltünő sikereket ért már el, rajzol czimképet.

E kötetre bocsájtom most ki az előfizetési felhivást, nem feltünési viszketegből, tiz évi munkásságom gyümölcsét látom benne.

A könyv ára 1 frt. Előfizethetni gyüjtőiveken, s postán egyszerü posta-utalványon czimemre a »Szabadság» szerkesztőségébe czimezve.

Nagyvárad, 1898. november hó.

Szathmáry Zoltán

EGYESÜLETEK.

A Nagyváradi Nemzeti Szövetség ülése.

A Nemzeti Szövetség f. hó 12-én d. u. 5 órakor a kereskedelmi és iparcsarnok tanácskozási termében választmányi gyülést tartott.

Jelen voltak: Nagy Ernő, Réz Mihály, Vinkler Lajos, Lhury Kálmán, dr. Adorján Armin, Sipos Orbán és Tatár Zoltán.

Elnöklő *Nagy* Ernő a gyülést megnyitván fölszólitja *Thury* Kálmán h. titkárt a mult gyülés jkvének fölolvasására, melyet a választmány módositás nélkül tudomásul vett.

Thury Kálmán jelenti, hogy a központtól az alapszabály elfogadása iránt még mindig nem jött fölvilágositás s inditványára a választmány elhatározza, hogy e tárgyban a központhoz ujolag megkeresést intéz. Ugyancsak bejelenti, hogy a néhai Erzsébet királyné ravatalára leteendő koszoru költségeinek fedezésére egybegyült 16 frt a központhoz beküldetett. Majd a dr. Berkovics Ferencz által az ügyrendi jogvédelem szabályozása tárgyában tett inditványának elintézéséről tett jelentést, előadván, hogy az inditvány kidolgozás végett a munkás ügyosztálynak adatott át.

Tatár Zoltán bejelenti, hogy gyüjtő iven aláirással 4 uj tag jelentkezett; névszerint Tatár Z, Horváth Mór, Kurbély J. és Klein J, melyet a választmány örömmel vett tudomásul. Ezzel a tagok száma 504-re emelkedett.

A gyüjtő ivek jövőbeni kezelési czéljából a választmány a tagokhoz felhivást intéz, hogy az iveket a tagminőség megjelölésével ezentul Réz Mihály egyesületi pénztároshoz küldeni szíveskedjenek.

Ez után Réz M. az egyesület vagyoni állapotáról tett jelentést; e szerint tagdijakból befolyt 516 korona, ebből levonva a kiadást a 680 k. 64 fillért, marad törzsvagyon 235 k. 36 fillér, amelynek 20%-át a lezárás alkalmával fogják majd a központhoz beszolgáltatni. *Sipos* Orbán v. tag intézett azután kérdést a választmányhoz, hogy történt-e intézkedés azon irányban, hogy a szövetség ne csupán a taggyüjtésben vélje föltalálni és magasztos czélját elérni, hanem az alapszabályokban lerakott erkölcsi terjeszkedést is igyekezzék mentől szélesebb alapon megvalósitani s annak az elérésére minden lehető irányban és eszközök felhasználásával sikeresen közremunkálni, annyival is inkább mivel városunkban éppen nemrégiben merültek fel olyan sajnálatos tünetek, a melyeknek a megszüntetésére az illetőknek a szövetségbe való bevonásával és a szövetség magasztos ideális czéljainak és az ennek nyomában fakadó áldásos eredményeknek a feltüntetésével épen a nemzeti szövetség van hivatva legnemesebb és legsikeresebb missiót teljesiteni.

Thury Kálmán h. titkár erre kijelenti, hogy ily irányban az ügyosztályok munka köreinek szabályozása által igenis történtek megfelelő intézkedések, de az egyesület activ munkát e téren mindaddig nem fejthet ki, mig az erre szükséges áldozatokkal, az anyagiakkal nem rendelkezik, — ami csak az egyesület tagjának az eddigieknél nagyobb arányban történendő szaporulatával lesz csak elérhető.

Ezzel az ülés véget ért

— **V. H. O. Sz. gyülése.** A vidéki hirlapiró szövetség nagyváradi fiókja tegnap rövid értekezletet tartott, melyen elhatározták hogy a Budapesten tartandó vidéki hirlapirók kongresszusán az egyesületet *Fehér* Dezső, *Kerényi* Miklós és Szathmáry Zoltán fogják képviselni. Kimondották továbbá, hogy a tél folyamán az egyesület javára egy mulatság fog rendeztetni.

A Gyermekbarát Egyesület ülése. A Gyermekbarát Egyesület választmánya ma, 13-án (vasárnap) d. e. 11 órakor Ritoók Zsigmond egyesületi elnök, elnöklete mellett, a városháza tanácstermében választmányi ülést tart.

Kiskereskedők társulata. Már meg emlékeztünk arról a mozgalomról, hogy a nagyváradi és biharmegyei kiskereskedők társulatot alakitanak. A mozgalomnak meglett a kivánt eredménye, s ma tartják az alakuló gyülést, a melyre a következő meghivót küldték szét:

A nagyváradi és biharmegyei *kiskereskedők társulata* f. évi november 13-án, vasárnap délután 3 órakor tartja a kereskedelmi és iparkamara helyiségében (keresk. Csarnok épülete) alakuló közgyülését.

A közgyülés tárgyai: 1. Az alakulás kimondása. 2. Az alapszabályok előterjesztése. 3. Elnök alelnök, pénztárnok és ellenőr választása. 4. Választmányi-felügyelő- és békéltető bizottsági tagok választása. 5. Esetleges inditványok. Nagyvárad. 1898. nov. 7. Az alapitók.

Az iparos ifjak helyiségének felavatò estélye.

Mint már emlitettük, az iparos ifjak egyleti helyiségöket Fő-utcza, Apolló-épületbe helyezték át. Ezen alkalomból élvezetes estélyt rendeznek ma este 8 órakor. Az ünnepélyre a rendezőség a következő ügyes müsort állitotta össze:

Honfi-dal. *Beleznaytól*, énekli az egylet dalköre.

Elnéki megnyitó. Tartja *Pintér* Tamás alelnök.

Rozgonyiné. Arany Jánostól, szavalja *Gaál* Mariska k. a.

Pech-vogel. Előadja *Mezey* Lajos.

Népdal a gyimesi v dvirág-ból. Énekli a dalkör.

A mai leányok. Ifj. Barza Józseftől, előadja *Mócsy* Gyula.

A bünös éjszakája. Nyilas Sámueltől, szavalja *Barza* Antal.

Kuplék. Énekli *Szücs* Ferencz.

Vadász-induló. Huberttől, énekli a dalkör.

Táncz virradtig.

MULATSÁG.

A joghallgatók táncsestélyét elhalasztották. A jogakadémia tánczestély rendező bizottsága tegnap gyülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a folyó hó 22-ikére tervezett estélyt a közbe jött okok miatt bizonytalan időre elhalasztják.

Iparos ifjak táncz-iskolája. Tisztelettel értesitjük mindazon tánczolni óhajtókat, kik egyleti tánczisKolánkba beiratkoztak és beiratkozni szándékoznak, hogy e hó 14-én vagyis hétfőn, este 8 órakor a tánczTanitás okvetlenül kezdetét veszi. A bizottság nevében: Pintér Tamás, b. elnök.

SPORT.

Galamblövészet.

A polgári lövészegylet tegnap délután tartotta meg a sporttéren galamb dij-lövészetét csekély számu, de előkelő közönség jelenlétében.

Az idő nem igen volt kedvező s talán ennek is volt köszönhető e kevés látogatottság.

A lövészetet *Mezey* Mihály rendezte, jelen voltak: Szunyogh Lorándné, Elek Valeria, gróf Keglevich Miklós, gróf Keglevich György, br. Bornemissza Ádám, gróf Bobza Rudolf. Blaskovich György, Szunyogh Loránd, Kunz Gusztáv, ifj. Rimanóczy Kálmán, dr. Beöthy Pál, Bakacs Béla, Reinle Gyula, Balásházy Iván, Kádár János és még többen.

A verseny egyik fénypontját képezte **gróf** *Keglevich* Miklós és gróf *Keglevich* György remek lövései, melyek valóságos bámulatot keltettek a jelenlevőkben s nem egyszer hangos éljen tört elő a didergő ajkakról.

A galamblövés látványa természetesen nem igen való az állatvédők egyesülete tagjainak.

A nyertesek pompás emléktárgyakkal lettek meglepve.

A lövészet lefolyása a következő volt;

I. Lövés egyes galambokra: I. dijat, egy ezüst szivarka-tárcza, asszonyságok dija, gróf *Keglevich* Miklós nyerte. 10 egyes galamb közül lőtt 6 dbot 14 lövésre.

II. dijat, egy bronz szivar készlet, gróf *Keglevich* György nyerte. 10 egyes galambok közül lőtt 6 galambot 15 lövésre.

III. dijat, egy álló bronz óra, *Blaskovich* György, 6 galambot 16 lövésre.

II. Lövés párosgalambokra.

I. dijat, egy ezüst kagyló, nyerte gróf Keglevits Miklós, 4 galambot 6 lövésre.

II. dijat, egy toilette táska, nyerte gróf Keglevits György, 2 galambot 6 lövésre.

Voltak azonkivül még vegyes és tét lövések, melyekben még bőven alkalmuk nyilt a nyerteseknek ügyességüket kimutatni.

A társaság a galamblövészet végén annak ügyes rendezéseért *Mezey* Mihály kir. közjegyzőt hangos ovációkban részesitette.

Igazságszolgáltatás.

Örley Flóra pöre. Krecsányi Ignácz szinigazgató ezelőtt három évvel Pozsonyban működő társulatához 500 forint havi fizetéssel primadonnának szerződtette Örley Flórát. Az

uj primadonna be is mutatkozott a pozsonyi közönségnek, de szerencsétlenségére játéka nem nyerte meg a direktor tetszését, aki mindjárt az előadás után ki is jelentette neki, hogy nem felel meg társulata igényeinek. Orley Flóra, aki első fellépésekor gyöngélkedett s csak a direktor unszolására játszotta el szerepét, betegségének tulajdonitotta Krecsányi elégedetlenségét s kártérítési pert inditott ellene 6000 forint anyagi és 12.000 forint erkölcsi kár czimén. A budapesti kir. törvényszék a primadonnának csak egy havi dijat itélte meg. A kir. itélőtábla, amelyhez Orley Flóra fellebbezett, Vörösmarty János táblabiró előadása mellett ma délelőtt feloldotta törvényszék itéletét s uj tárgyalást rendelt el.

Fölmentett szerkesztő. Wallesz Jenő egy időben Kossuth Ferenczné́l volt alkalmazva titkári minőségben. Akkoribban történt, hogy Wallesz sértőleg nyilatkozott Pichler Győző országos képviselőről, a ki erre Hentaller Lajos képviselő és Dienes Márton lapszerkesztő kiséretében fölkereste bántalmazóját, s lovagias elégtételt kért tőle. Wallesz ezt megtagadta, mire Dienes és Pichler tettleg inzultálták őt.

Ebből az affférből kifolyólag Wallesz több följelentést tett, amelyeket azonban utóbb visszavont. Minthogy azonban Vallesz a személyes szabadság megsértésével vádolta Dienes Mártont, ez a deliktum pedig hivatalból üldözendő, a dolog mégis tárgyalásra került. Smidt Albin biró ma tartotta meg ebben az ügyben a tárgyalást, amelyen, mint tanukat kihallgatta Pichler Győző és Hentaller Lajos orsz. képviselőket és Pollák Saroltát, Kossuth lapjának kiadóhivatali tisztviselőnőjét. Minthogy pedig e vallomásokból kiderült, hogy a vád alaptalan, a biró Dienes szerkesztőt fölmentette. Az itélet jogerős.

REGÈNY-CSARNOK.

A TÜNDÉR-RÓZSÁK.

— Egy kis botanikával elegy novella. —

Irta: **Kontúr Béla.** 4

Ez banális, doktor ur. Sápkóban szenvedek s arczom azért olyan fehér, mint a kréta.

— Különös egy fajtája a sápkórnak. A sápkóros nők ajkai haloványak szoktak lenni. A bárónő ajkai pirosak, mint a rózsa.

— Tehát ajkam olyan, mint a rózsa.

— Igen. Termete rozmaring, haja, mint az érett rozskalász, szemei kékek, mint a lobélia.

— Ön szeretetreméltó. Lábam meg szarkaláb, nemde?

— Nem tudom, — hebegé a ifju s lopva lenézett a bárónő lábaihoz.

— Ne nézze lábaimat oly nagyon, mert azt hiszem, hogy ön nem doktor, hanem czipészlegény. Inkább beismerem, hogy lábam nagy és keskeny.

— Bárónői láb, — hebegett a tudós s ugy érezte magát, mintha a világon ő volna a legnagyobbik szamár.

— Beszéljünk másról, ne én rólam. Én mán nem számitok. Tudja-e ön, hogy én huszonnégy éves vagyok?

— Mindjárt gondoltam, nem annyira külső megjelenéséből, mint abból a körülményből, mely szerint én mint orvos tudom, hogy férjhez menendő leányok mért kapják meg ezt a betegséget és mi annak az oka?

— Az, hogy nem ment férjhez. Az öreg Tesczhedik latinul mondta édes atyának, midőn az ő vasas mediczinája nem hassnált: »si ferrum non sanat, da marem« . . . s én értek latinul. A bécsi zárdában, a hol nevelkedtem, a latin nyelv kötelező tantárgy volt s igy értettem, hogy eme latin mondás jelentése ez: »ha a vas nem segit, adj férjhez.« Tudom, férjhez is mentem volna, de nem kértek. Azaz hogy akadt egy tanár Bécsben, a ki tanár volt, mint ön, világhirü tudós, hát énnekem akár társadalmi szempontból, akár a családi bölcseség szempontjából nem felelt meg. Azután nem szerettem. Azonban a házassághoz nem mulhatatlanul szükséges, hogy a leendő házasfelek szeressék is egymást. Aztán atyám nem is adott volna hozzá, mert nem volt nemes . . .

Az ifju elpirult . . .

— A ki egy oly nagy vagyonnak a leendő tulajdonosa és oly előkelő családnak a sarja, s mit legelébb kellett volna mondanom, a ki oly szép, mint Istennek angyala . . .

— Elég doktor ur! Ne tovább . . . Beszéljünk másról. Mondja meg, mi az én eszményképem egy féfiuról?

— Nézzen rám szép szemeivel s én azokból ki fogom olvasni.

A bárónő eleintén biggyesztett egyet rózsaszáján, majd belenézett Kitaibel szemeibe, hosszan észbontólag.

— Először az illetőnek előkelő családból kell származnia; előkelőbbnek, mint az az előkelő család, melynek legifjabb füzéres hajtása kegyed. És gazdagnak kell lennie, mint egy nábobnak, gazdagabbnak, mint a bárónőnek atyja. És szépnek, bátornak, eszesnek, gyöngédnek hűnek és vallásosnak, a ki nem neveti ki, ha csütörtökön és pénteken délután a harangszóra imára kulcsolja kezeit, ha megtartja az anyaszentegyház által rendelt bőjtöt s minden évben legalább egyszer az Oltári-szentséget magához veszi. És szeretnie kell kegyedet teljes szivéből, teljes lelkéből, minden erejéből, osztalék, tartalék és vég nélkül. . .

Kitaibel mosolygott, a bárónő nem, mert a ravasz természetbovár kifejezést adott az ő legtitkosabb gondolatjainak. Azután ismét másra vitte át a beszédett, uj és banális kérdést intézvén a fiatal emberhez:

— Milyen hónapban van a születésnapja?

— Februárban. S a bárónőé?

— Szintén. Február 23-án születtem. — Tudja, hogy ilyen férfiu, ki eme jegy alatt születik: vakmerő, tudós és gőgös szokott lenni, negyven éves korában szép vagyonnal fog rendelkezni, de a feleségének családja ellenséges indulattal fog iránta viseltetni s neje elhagyja őt.

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

Uj programm.

Budapest, nov. 12. (Saját tud. táv.) Kossuth Ferencz, Justh Gyula, gróf Károlyi Sándor és Horánszky Nándor ma bizalmas vegyes értekezletet tartottak, melynek egyik igen fontos tárgyát képezte az uj irány megállapitása, melyben a mozgalom vezettetni fog

Az aradi főispán lemond.

Arad, nov. 12. (Saját tud. távirata.) Mint nekünk Aradról jelentik, Fábián főispán megválni készül állásától.

Sok van a rovàson.

Budapest, nov. 13. (Saj. tud. táv.) A Bánffy ellen szóló leleplezések egyremásra gyülnek föl. Ujabb leleplezésnek mondhatjuk azt, hogy a miniszterelnök áttételett egy magasabb miniszteri hivatalnokot, mert nem akart a kormánypárt jelöltjére szavazni.

Tüntetés Kolozsvárt.

Kolozsvár, nov. 12. (Saj. tud. táv.) Még ma sem csillapult le az az izgalom, melybe Kolozsvár hazafias lakosságát törvényhatóságának határozata hozta. A mozgalom ma ismételten mutatkozott, amennyiben az ifjuság ismételten tüntetést rendezett.

Dreyfus haldoklik (?)

Páris, november 12. A Havas-ügynökség fentartással közli egy alkalmi levezőjének azt a tudósitását, hogy *Dreyfusné* pénteken a gyarmatügyi miniszteriumba ment, hogy megkisérelje, nem lehetne-e férjének, tekintettel arra, hogy valószinüleg visszatér, meleg ruhát küldeni. Kérését megtagadták és azt mondták neki, hogy a kormány, ha szükséges lesz, megteszi a kellő intézkedéseket. Midőn *Dreyfusné* hazajött, azt az értesitést találta otthon, hogy menjen még egyszer a gyarmatügyi miniszteriumba, ahol felolvasták neki férjének épen akkor érkezett levelét, amelynek lényeges tartalma ez:

> Öt esztendeje kérem *Boisdeffre* tábornoktól pöröm ujrafölvételét. Nem kapok választ. Értem, hogy minden fáradozás hiábavaló. Elhatároztam tehát, hogy senkinek sem irok többet, még családomnak sem. Erőm végét járja, haldoklom. (Itt a Havas-ügynökség ezt a mégjegyzést teszi: *sic!*) Franczia ország nagylelküségére bizom, hogy emlékemet rehabilitálja.

E levél felolvasása után *Dreyfusné* engedelmet kért arra, hogy férje megmentésére táviratilag közölhesse vele a semmitőszék itéletét, vagy tegye meg a minisztérium. Ezt a kérelmét is megtagadták. *Dreyfusné* azután megkérte családjának egy barátját, hogy tegyen még egy utolsó kisérletet a miniszterelnöknél. *Dupuy* ugyanolyan választ adott, mint a gyarmatügyi miniszter. A Dreyfus-család ügyvédei erre elhatározták, hogy sürgősen megkeresik a legfelsőbb törvényszéket, hogy a pör ujrafölvételét rendelő itéletét közöljék Dreyfussal. (Magy. Táv. Ir.)

A liechtensteini herczeg jubileuma.

Bécs, nov. 12. János liechtensteini herczeg, aki negyven éves uralkodó jubileumát ma az uralkodó család gyásza miatt teljes visszavonultságban ünnepli eisgrubi kastélyában, ez alkalommal számos szerencsekivánó levelet és táviratot, hálairatot és hódolatfeliratot kapott, több közt jótékonysági intézetektől, községéktől és más testületektől. (Magy. Táv. Ir.)

Madridi hirek.

Madrid, november 12. (Saját tud. táv.) Sagasta miniszterelnök tegnap tanácskozott Castelarral, a minek bizonyos jelentőséget tulajdonitanak.

Egy uj napilap megjelenését hirdetik, a melynek »Dictatura« lesz a czime Azt hiszik, Weyler tábornok áll mögötte.

A francziaországi események.

Páris, november 12. A »Figaro« jelenti, hogy Picquart ezredest szerdán vagy csütörtökön, Zurlinden és Chanoine kihallgatása után azonnal kihallgatják. Fogságát nyomban a semmitőszék előtt való megjelenése után megszüntetik. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, november 12. A »Rappel« tudni véli, hogy ha Picquart ezredest nem bocsátják szadadon, a kormányt meg fogják interpellálni az egész Picquart-ügyről. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, nov. 12. A »Figaro« biztositja Wist-et az ellenkező hirekkel szemben, hogy Muraviev legutóbbi párisi tartózkodása idején a kormány előtt, daczára annak a tanácsának, hogy a Fasoda-ügyet mérsékelten tárgyalják, a czár nevében egész határozott hangon beszélt a két hatalmat egyesitő viszonyról és a háboru ese-

tére megállapitott kötelességeknek Angliával szemben való teljesitéséről.

Páris, november 12. Loew semmitőszéki elnök tegnap értekezett Mornard, Labori és Demanche ügyvédekkel és ezután elhatározta, hogy a tanuvallomásokat közölni fogja Mornald-dal, mihelyt Zurlinden és Chanoine volt hadügyminisztereket kihallgatták. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Árlejtés hus és zsirra. A 4. honvéd gyalogezred legénységi étkezési bizottsága árlejtést hirdet az ezred legénysége részére az 1899. évben szükséges hus és disznózsir szállitására. Pályázatok decz. 10-ig az étkezési bizottsághoz adandók be.

A fogyasztási adók rendezése. *Tisza* Kálmán a vármegye közgyülésén tartott beszédében szintén emlitést tett a fogyasztási adók rendezéséről, mely igen fontos érdekét képezi a vidéki városoknak.

Nem régen tiltakozott e boldogitás ellen *Pozsony* s most *Temesvár* tiltakozik ellene. A tiltakozó javaslat a következőket tartalmazza:

A magyarországi városok és községek fogyasztási adó természetü jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslat indokolása kiemeli, hogy az állami fogyasztási adórendszernek változása, illetve az eddigi beszedési módnak a megszüntetése mélyen belevág a városok és községek háztartásának érdekeibe, mert az állami italmérési jövedék tiszta jövedelmi többletéből egyes városoknak és községeknek tiszta jövedelme elenyészik; másrészt az által, hogy a városok legnagyobb része az 1886. évi XXII. t.-cz. 132. §-a alapján a fönt-emlitett törvényjavaslatok szerint megszüntetendő adók után is szedett pótlékokat, illetve szedett az ezen adók tárgyát képező czikkek után a különböző czimü városi adókat, végre pedig az által, hogy sok város és község ezen megszüntetendő adók beszedési jogainak megváltásából, illetve bérbevételéből olyan üzleti nyereséget élvezett, a mely mint a városnak vagy községnek éveken keresztül rendesen befolyó bevétele, a városi, illetve községi költségvetés fedezeti részének egyik, nem ritkán jelentékeny tényezőjévé vált. A városok és községek e jövedelmeiktől háztartásuk egyensulyának veszélyeztetése nélkül meg nem foszthatók, de nem volna egyáltalában indokolt azoknak fogyasztási adó természetü bevételi forrását jóformán teljesen elapasztani akkor, a mikor a városok és községek által éppen legkevésbbé jómódu néposztályok érdekében teljesitendő feladatok köre egyre bővül. Gondoskodni kell tehál arról, hogy a városoknak és községeknek a fentiek szerint elesö bevételei megfelelően pótoltassanak.

A szőnyegen levő törvényjavaslat szerint városunk és hasonló körülmények és viszonyok közt levő más városok és községek az ezen törvényjavaslat következtében elesö bevételei sem megfelelően nem pótoltatnak, sem a bevételi kevesebbletért a megfelelő segély nyujtása részére biztositva nincs.

A fölirat ezután felsorolja a javaslat összes szakaszainak hibáit és elmondja azt is, hogy miként lehetne a törvényt czélirányosan módositani.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, november 12.

Buza márcziusra	9.70
Buza októberre	—.—
Uj tengeri	4.68
Tengeri augusztusra	— —
Rozs őszre	8.25
Zab őszre	5.96

Értéktőzsde.

Budapest, november 12.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	353.75
Magyar hitel	383.60
Allamvasut	356.20
Salgótarjáni	612.—
Wagon-kölcsön	258.—
Villamos vasut	229.50
Magyar leszámitoló	252.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	368.—
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	269.—
Magyar jelzálog	244.75

Bécs, november 12.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	353.87
Magyar hitel	383.80
Allamvasut	355.40
Birodalmi márka	58.91

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. november 12-én

Magyar aranyjáradék 4%	119.—
Magyar koronajáradék	97.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	119.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	100.—
Magyar keletivasuti államkötvény 1876-ból	119.50
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	96.10
Italmérési jog megváltási kötvény	100.55
Horvát-szlavón földtehermentesitési kötvény	97.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	161.50
Tiszabábályozi és szegedi sorsjegyek kölcsön	135.—
Osztrák járadék papirban	101.—
Osztrák járadék ezüstben	100.75
Osztrák járadék aranyban	120.—
Osztrák korona járadék	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bankrészvény	910.—
Magyar hitelbankrészvény	383.25
Osztrák hitelintézeti részvény	355.75
Páris vista	34.—
Német birodalmi márka	58.95
London vista	120.60
Páris vista	47.60
20 márkás arany	11.78

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
• Liniment. Capsici comp. •

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbizható, fájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csüznál, tagszaggatásnál és meghülésnél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerü házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktára: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint nem valódit utasitsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállitók, RUDOLSTADT.

KÖBÁNYAI KIRÁLY SÖRFÖZŐ

Részvény-Társaság.

Alaptőke 4,800,000 korona.

Góliát maláta-sör.

Bajor módra készült ezen legujabb sörgyártmányunk arra van hivatva, hogy az e nemü külföldi árukat kiszoritsa.

Kellemes zamatja miatt kedvelt **üditő ital és gyógyhatásánál** fogva a legelső orvosi szaktekintélyek melegen ajánlák, különösen **dr. Korányi Frigyes** és **dr. Kétli Károly** egyetemi tanár urak tanusitják, hogy ezen sör sikeresen használhatónak bizonyult.

Ideg bajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél maláta-sörünk kétségtelenül valódi gyógyitó szer.

Árak vidékre: Nagy láda: 60 kis palaczk 6 frt, betét 4 frt összesen 10 frt.

Kis láda: 30 kis palaczk 3 frt, betét 2 frt, összesen 5 frt, budapesti vasuti állomásra szállitva utánvétellel.

Hónapokig eltartható.

A ládákért és palaczkokért adandó 4 forint illetve 2 frt betétet, azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatjuk.

Megrendeléseket elfogadnak: Gyári irodánk Kőbányán, városi irodánk: Budapest, VII., Kertész-utcza 40. és helybeli főraktárosunk:

POPPER JÓZSEF.

251 12—20

275 3—10

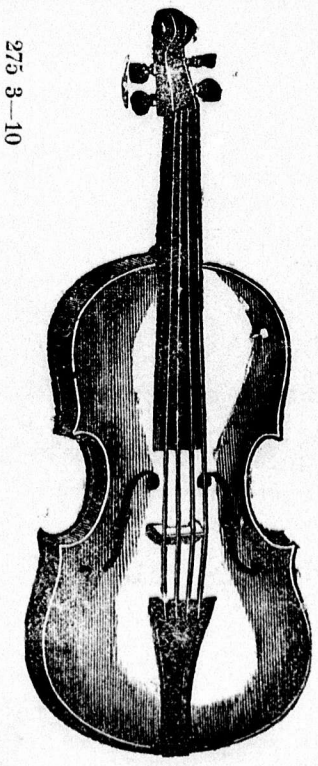

Stowasser János

cs. és kir. udvari szállitó, hangszergyáros.

Egyesegyedül szabadalmazott, javitott TÁROGATÓ feltalálója.

Budapest, II., Lánczhid-utcza 5.

Hegedük 3, 4, 5, 6, 8 frttól feljebb.
Kijátszott régi mesterhegedük 20, 25, 30, 40 frttól feljebb.
Gordonkák 8, 10, 12, 15 frttól feljebb.
Czimbalmok erőteljes csengő hanggal 35 frttól 300 frtig.
Tárogató ősi magyar hangszer.
Szárnykürtök és **trombiták** 14, 18 és 20 frt.
Harmonikák erős orgona hanggal 3, 4, 5, 6, 8 frttól feljebb.

Hegedü vonóval és tokkal 8 frt.

Javitások pontosan és legolcsóbb árban eszközöltetnek.

Zenekarok részére szükséges hangszerek előnyös fizetési feltételek mellett a legjutányosabb árban szállittatnak.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Harmonikákról külön árjegyzék kérendő.

csász. és apost. kir. Felségének elhatározása folytán

A birodalom innenső részének polgári jótékony czélokra szánt

XXXII cs. kir. államsorsjáték.

Ezen — egyetlen egy Osztrák birodalomban törvényszerüleg engedélyezett — **pénzsorsjáték 12.034 nyereményt** tartalmaz **készpénzben, 401.800 korona** végösszegben.

A Főnyeremény

200.000

koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. ir lottojövedék kezeskedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1898. évi decz. hó 15-én történik.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál I. ker. Riemer-utcza 7-ik szám. alatt, lottógyüjtődékben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirda- és vasuti hivatalóknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek át.

A cs. kir. lottójövedék igazgatóság
államsorsjátéki osztályától.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel szinét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábyakké. **Ára darabonként 3 forint.**

Jótállás mellett, mig a készlet tart. Hozzá ezüstös óraláncz **60 krajczár.**

Onberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállitáson kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvaság kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzt megtakaritó. **Darabja 3 forint.**

A penge *** csillagos aczélból és a többi részei alpaccából vannak. Egy külön penge hozzá **1 forint.**

Megrendelhető:
POLLÁK SANDOR főbizományosnál,
BUDAPEST, V. ker. Kálmán-utcza 17.
Gyüjtőknek 5 drb után egy-egy ingyen küldetik.

Eladó cserfa.

A nagyváradi l. sz. káptalani **uradalom központi irodájában**

I. oszt. cser tüzifa

eladó.

Megrendelések ugyanott eszközölhetők.

Papp Imre,
főtiszt.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvarmesteri hivatala. Általános Asbestáru gyár. Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbesttalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak ugy el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide. **Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.**

Zágráb, 1898. julius hó 8-án. **KRAHL,** huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke, a következőket irja: Tisztelt Doktor ur! Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel. Szives tanácsát köszöni Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. Tisztelő hive: **WEKERLE SÁNDOR.**

Nincs többé lábfájás

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghüléstől. Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés. Rövid ideiviselés után **megkönnyebül a járása** annak, ki czipőjét **dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbéléssel látja el.** Kettős vastagságu 1 frt 20 kr., egyszerü 60 kr., homoktalp 40 kr., gyermekeknek fele. Az Asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállittatott. Szétküldés csakis utánvéttellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágositások és prospektusok, köszönetnyilvánitások ingyen. Viszonteladóknak megfelelő árengedmény.

136 25—50 **Általános Asbetáru gyár betét-társaság. Budapest, VI., Sziv-u. 18.**

Kapható lapunk kiadóhivatalában.

Huzás már 1899. január hó 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

Takarékpénztár.

Hirdetések felvétetnek
a „TISZÁNTÚL“
kiadóhivatalában.

JANKY ANTAL utóda KISS KÁROLY

Nagyváradon, Szent László-tér.

Ajánlja: **füszer, bor, csemege, ásványviz, petroleum. lámpa és kosár áru kereskedést.**

S a beállott idény alkalmából következő főbb czikkekre hivja fel a tisztelt közönség becses figyelmét: Mindenféle páczolt, füstölt, olajos és sós halak, halikra. Bozeni conservek és befőztek; külföldi és hazai sajtok, prágai és kassai sódar főzve és nyers füstölt állapotban, vegyes fölvágottak és Október 15-től kezdve naponta friss paprikás és tormás szepességi kolbászkák. Főzelékekből borsó- sárga és zöld szemes, lencse zsuzsukmentes; száritott zöldségek, **különösen zöldpaszuly, czukorborsó és Julien. A legkedveltebb minőségü rumok, chinai és orosz theák, magyar és angol** Theasütemények, magyar és franczia pezsgők és Cognacok, kül- és belföldi borok, likörök és égetett szeszes italok megbizható pontos kiszolgálás és jutányos árak mellett. Kitünő asztali bor 1 liter 38 és 45 kr.

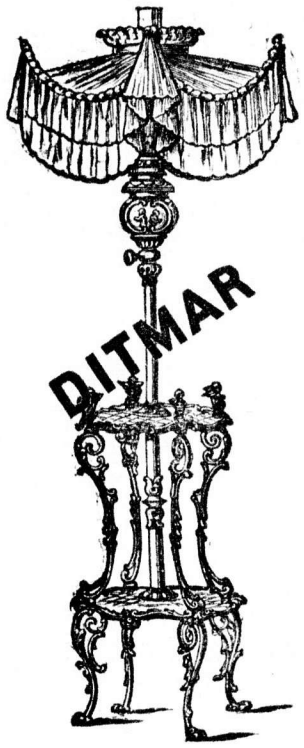

Lámpák
a világhirü Ditmár R. gyárából.

Ezen lámpákkal érhető el a legjobb világitás. Raktáron tartok mindennemü **asztali-, irodai-, fali- és függő lámpákat,** ugy csillárokat is nagy választékban **mind gyári árakon.**

Lámpa alkatrészek

u. m. **égők, betétek, lángoszlók, golyó és boritótartók, lámpacsövek, lámpagolyók és boritók** különféle kivitelben. — Valódi **Ditmár-féle lámpabelek** stb. stb. külön-külön is kaphatók e czélra berendezett üzletemben.

Különös figyelmet érdemelnek és legalkalmasabb nagyobb termek és iskolahelyiségek kivilágitásához a Ditmár-féle szabadalmazott

„ASTRAL“ függölámpák

58, 104, 130 normális gyertyafényü világitással s továbbá a kitünő szerkezetü

„FAVORIT“ irodai és asztali lámpák

21 és 35 gyertyaerősségü világitási fénynyel. Üzletemben lámpák ujitása, esetleg átalakitása is elvállaltatik.

PETROLEUM,

melyből mindig csak a megbizhatóbb I-sö minőségü gyártmányt tartom s a legmagasabb gyulékonyság fokut, (tehát nem robbanó és füstölő) árusitom el. — **Császárolaj**, valódi brémai és tiszta **lámpaolaj, Parafin Stearin** és **fagygyu-gyertyák** minden minőségben.

A petroleumot — csakis a legjobbat — ólomzáros 5 literes kannákkal

előre történt megrendelésre

házhoz szállitva is

kihordatom, külön e czélra berendezett kocsimmal.

Fás és utazó kosarak

minden nagyságban csinos kivitelben igen előnyös árakon

Kiváló tisztelettel:

Janky Antal utóda
Kiss Károly.

Alólirt főelárusitó által több nagy nyeremény között

f. év márczius hó 22-én

60,000 kor.

f. év április hó 6-án a

600,000 kor.

jutalomdij fizettetett ki.

LEGNAGYOBB NYEREMÉNY A LEGSZERENCSÉSEBB ESETBEN

EGY MILLIÓ KORONA.

HUZÁS **1898. november 17. és 18.**

100,000 sorsjegy **50,000** nyeremény.

Első osztályu eredeti sorsjegyek árai :

egy egész	egy fél	egy negyed	egy nyolczad
6.— frt	**3.— frt**	**1.50 frt**	**75 kr.**

A sorsjegyeket utánvéttel küldöm, de az összeg postautalványon vagy ajánlott levélben is beküldhető. A hivatalos tervezetet minden megrendeléshez ingyen melléklem. A huzási jegyzéket minden további felszólitás nélkül a huzás megtörténte után azonnal beküldöm.

Sziveskedjék b. megrendelését mielőbb hozzám, mint a sorsjegyek eladásával megbizott főelárusitóhoz juttatni

Bihari Ede **BUDAPEST, Granátos-utcza 14.**

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.

		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	
Kolozsvár	ind.	**11 01**	**5 23**	7 00	**6 13**	—	—
B.-Hunyad	»	12 20	6 40	8 37	**7 54**	—	—
Csucsa	»	12 52	7 09	9 19	**8 32**	**4**	**49**
Buesa	»	—	—	9 33	**8 51**	**5**	**13**
Brátka	»	—	—	9 50	**9 10**	**5**	**38**
Rév	»	1 34	7 47	10 08	**9 30**	6	13
Élesd	»	† 1 48	† 7 59	10 25	**9 48**	6	42
Mező-Telegd	»	2 01	8 11	10 42	**10 07**	7	10
F.-Vásárhely	»	—	—	11 01	**10 27**	7	38
Várad-Velencze	»	2 25	8 32	11 10	**10 37**	7	51
Nagyvárad	érk.	2 31	8 38	11 17	**10 44**	8	—
Nagyvárad	ind.	2 38	8 43	11 32	**11 04**	2	22
Püspöki	»	—	8 51	11 42	**11 14**	2	37
Bors	»	—	—	11 50	**11 22**	2	48
Mező.-Keresztes	»	—	—	12 03	**11 37**	3	20
Mező-Peterd	»	—	—	12 15	**11 50**	3	38
B.-Ujfalu	»	**3 18**	9 23	12 29	**12 05**	4	16
Sáp	»	†3 33	†9 38	12 47	**12 25**	4	49
Báránd	»	—	—	1 01	**12 41**	5	13
P.-Ladány	»	**4 03**	10 06	1 34	**1 19**	**5**	**31**
Szolnok	»	**5 39**	11 44	3 35	**3 37**	—	—
Nagy-Káta	»	6 34	12 41	4 45	**5 07**	—	—
Budapest	érk.	7 50	1 50	**6 20**	7 10	—	—

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Budapest	ind.	**9 15**	1 55	5 45	8 30	— —
Nagykáta	»	**10 20**	3 05	**7 54**	10 16	— —
Szolnok	»	**11 19**	4 23	**9 27**	11 31	— —
P.-Ladány	»	**12 55**	5 55	**11 53**	2 00	**5 00**
Báránd	»	—	—	**12 07**	2 12	**5 17**
Sáp	»	†**1 17**	†**6 15**	**12 24**	2 27	**5 38**
B.-Ujfalu	»	**1 33**	**6 30**	**12 46**	2 47	6 04
M.-Peterd	»	—	—	**1 00**	3 00	6 21
M.-Keresztes	»	—	—	**1 14**	3 12	6 37
Bors	»	—	—	**1 28**	3 25	6 56
Püspöki	»	—	—	**1 36**	3 32	7 08
Nagyvárad	érk.	**2 11**	**7 07**	**1 48**	3 42	7 22
Nagyvárad	ind.	**2 18**	**7 14**	**2 06**	3 58	**1 22**
V.-Velencze	»	**2 24**	—	**2 30**	4 05	**1 31**
F.-Vásárhely	»	—	—	**2 41**	4 16	**1 46**
M.-Telegd	»	**2 50**	**7 43**	**3 03**	4 38	**2 19**
Élesd	»	† **3 04**	† **7 56**	**3 21**	4 56	**2 50**
Rév	»	**3 26**	**8 18**	**3 45**	5 20	**3 32**
Brátka	»	—	—	**4 06**	5 43	**4 08**
Bucsa	»	—	**8 51**	**4 27**	**6 04**	4 36
Csucsa	»	**4 16**	**9 06**	**4 53**	**6 31**	5 03
B.-Hunyad	»	**4 52**	**9 37**	**5 32**	**7 16**	— —
Kolozsvár	érk.	**5 55**	**10 37**	6 59	**8 33**	— —

Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.

		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	
P.-Ladány	ind.	**4 06**	**1 31**	**6 00**	2 29	**6 05**
Debreczen	»	**5 22**	**3 —**	**6 55**	3 56	**8 20**
Érmihályfalva	érk.	6 35	**4 01**	**7 38**	4 58	**9 47**

Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Érmihályfalva	ind.	6 36	11 09	5 35	**9 14**	**8 13**
Debreczen	»	3 37	12 36	**8 15**	**10 27**	**9 01**
P.-Ladány	érk.	5 13	1 45	**9 45**	**11 28**	**9 48**

Debreczen—Nagy-Léta—Vértes.

		V. v.	V. v.
Debreczen i.		8 35	4 21
Sáránd	»	9 28	5 06
H.-Bagos	»	9 41	5 17
H.-Palyi	»	10 05	5 41
M.-Pályi	»	10 20	5 55
N.-Léta-Vértes	érk.	10 43	**6 15**

Vértes—Debreczen—Nagy-Léta

		V. v.	V. v.
Nagy-Léta-Vértes	ind.	**5 25**	1 05
M.-Pályi	»	**5 47**	1 30
H.-Pályi	»	6 03	1 48
H.-Bagos	»	6 18	2 05
Sáránd	»	6 40	2 29
Debreczen é.		7 18	3 13

Sáránd—Derecske.

		V. v.	V. v.
Sáránd	ind.	9 38	5 16
Derecske	ér.	9 57	5 35

Derecske—Sáránd.

		V. v.	V. v.
Derecske	ind.	6 00	9 04
Sáránd	érk.	6 20	09 12

Nagyvárad—Szeged.

		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 25	**7 30**
Ősi	»	10 30	4 36	**7 44**
Less	»	10 48	4 56	**8 06**
Gyapju	»	10 56	5 04	**8 18**
Cséffa	»	11 0\	5 12	**8 29**
Szalonta	»	11 26	5 37	**9 08**
Kötegyán	»	11 46	†5 57	**9 37**
Sarkad	»	11 57	**6 9**	**9 51**
Gyula	»	12 21	**6 34**	**10 21**
Csaba	»	2 10	**7 22**	**4 44**
Orosháza	»	3 10	**8 32**	**5 50**
H.-M.-Vásárhely	»	4 00	**9 26**	7 00
Szeged	»	4 35	**10 20**	7 55

Szeged—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Szeged	ind.	**3 45**	10 25	**6 40**
H.-M.-Vásárhely	»	**4 44**	11 05	**7 57**
Orosháza	»	**5 39**	11 54	**9 38**
Csaba	»	**7 00**	**2 33**	**4 50**
Gyula	»	**7 27**	**3 05**	**5 26**
Sarkad	»	**7 47**	**3 27**	**5 56**
Kötegyán	»	†**7 56**	**3 39**	**6 09**
Szalonta	»	**8 23**	**4 10**	**6 47**
Cséffa	»	**8 42**	**4 34**	**7 18**
Gyapju	»	—	**4 42**	**7 29**
Less	»	**9 04**	**5 00**	**7 51**
Ősi	»	**9 21**	**5 19**	**8 16**
Nagyvárad	érk.	**9 32**	**5 30**	**8 31**

Nagyvárad—Arad.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 25	**7 30**
Gyula	»	12 21	**6 34**	**10 21**
Békés-Csaba	»	2 23	**7 17**	**4 32**
Kétegyháza	»	2 54	**7 44**	**5 03**
Kurtics	»	3 28	**8 20**	**5 38**
Arad	érk.	3 55	**8 47**	6 05

Arad—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Arad	ind.	**5 10**	11 20	**9 37**
Kurtics	»	**5 39**	11 52	**10 04**
Kétegyháza	»	6 14	12 37	**10 54**
Békes-Csaba	»	7 —	2 33	**4 50**
Gyula	»	7 27	3 05	**5 26**
Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31

Szombatság-Rogoz—Dobrest.

		Vegy. v.	Vegy. v.
Szombatság-Rogoz	ind.	**6 08**	7 55
Nánhegyesel	»	†**6 34**	†8 21
Dobrest	érk.	**6 44**	8 31

Dobrest—Szombatság-Rogoz.

		Vegy. v.	Vegy. v.
Dobrest	ind.	4 22	6 36
Nánhegyesel	»	†4 32	† 49
Szombatság-Rogoz	érk.	4 56	7 17

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.

		V. v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	**3 50**	2 40
V-Velencze	»	**4 05**	2 51
Félix-Fürdő	»	**4 32**	3 13
Kardó	»	**4 50**	3 27
Magyar-Gyepes	»	**5 50**	4 17
Tasádfő	»	6 07	4 31
Drág-Cséke	»	6 30	4 45
Magyar-Cséke	»	6 50	†5 —
Dusesd	»	†7 05	†5 12
Szombatság-Rogoz		7 46	5 47
Hollód	»	7 58	5 58
Gyanta	»	8 12	**6 11**
Sólyom	»	8 38	**6 36**
Borz	»	†8 53	†**6 50**
Belényes-Ujlak	»	9 05	**7 01**
Sonkolyos	»	†9 18	†**7 13**
Belényes	»	10 04	**7 47**
Szudrics	»	10 27	**8 09**
Lunka-Rézbánya		10 56	†**8 21**
Vaskóh	érk.	11 12	**8 49**

Vaskóh—Belényes—Nagyvárad

		Sz. v.	Th. v. sz. sz
Vaskóh	ind.	**4 30**	2 —
Lunka-Rézbánya	»	†**4 42**	†2 43
Szudrics	»	**5 09**	3 12
Belényes	»	**5 37**	3 52
Sonkolyos	»	†**5 58**	†4 15
Belényes-Ujlak	»	6 10	†4 27
Borz	»	†6 19	†4 37
Sólyom	»	6 35	4 58
Gyanta	»	6 56	†5 19
Hollód	»	7 10	5 34
Szombatság-Rogoz		7 31	**6 03**
Dusesd	»	†7 55	†**6 34**
Magyar-Cséke	»	†8 07	**6 49**
Drág-Cséke	»	8 26	**7 17**
Tasádfő	»	8 40	†**7 33**
Magyar-Gyepes	»	8 54	**7 50**
Kardó	»	9 27	†**8 31**
Félix-Fürdő	»	9 40	†**8 45**
V.-Velencze	»	10 01	**9 09**
Nagyvárad	érk. reg.	10 11	**9 19**

Nagyvárad—Gyoma

		V. v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	**5 50**	2 37
Ősi	»	6 09	2 51
Uj-Palota	»	6 24	3 05
Gyires	»	6 41	3 17
Körösszeg	»	7 02	3 36
Szakál	»	7 39	4 05
Nagy-tóti	»	7 55	4 21
Komádi	»	**8** 25	4 32
Iráz	»	8 42	4 49
Kót	»	9 19	5 14
Vésztő	»	9 44	5 32
Szeghalom	»	10 34	**6 13**
Körös-Ladány	»	11 —	**6 31**
Déva-Ványa	»	12 03	**7 21**
Gyoma	érk.	12 45	**8 06**

Gyoma—Nagyvárad.

		Sz. v.	V. v.
Gyoma	ind.	**3 40**	2 40
Déva-Ványa	»	**4 37**	3 48
Körös-Ladány	»	**5 13**	4 22
Szeghalom	»	**5 40**	4 53
Vésztő	»	6 12	5 34
Kót	»	6 38	**6 03**
Iráz	»	6 52	**6 29**
Komádi	»	7 10	**7 08**
Nagy-tóti	»	7 22	**7 13**
Sakál	»	7 48	**7 43**
Körösszeg	»	8 11	**8 12**
Gyires	»	8 33	**8 33**
Uj-Palota	»	8 47	**8 53**
Ősi	»	9 03	**9 12**
Nagyvárad	érk.	9 20	**9 30**

Nagyvárad—Érmihályfalva

		Vegyes v.	Vegyes v.
Nagyvárad	ind.	6 50	5 40
B.-Püspöki	»	7 17	**5 57**
Bihar	»	7 44	**6 20**
Paptamási	»	8 13	**6 48**
Gyapoly	»	8 29	**7 03**
B.-Diószeg	»	8 52	**7 24**
Nagykágya	»	9 07	**7 38**
Székelyhid	»	9 40	**8 03**
Érselind	»	10 08	**8 26**
Érmihályfalva	érk.	10 44	**9** —

Érmihályfalva—Nagyvárad.

		Vegyes v.	Vegyes v.
Érmihályfalva	ind.	**5 05**	**5 33**
Érselind	»	**5 37**	**6 24**
Székelyhid	»	6 14	**6 22**
Nagykágya	»	6 27	**7 32**
B.-Diószeg	»	6 42	**7 03**
Gyapoly	»	6 59	**7 33**
Paptamási	»	7 24	**8 39**
Bihar	»	7 45	**8 09**
B.-Püspöki	»	8 05	**8 14**
Nagyvárad	érk.	8 21	**9 40**

Székelyhid—Margitta

		V. v.	V. v.
Székelyhid	ind.	9 50	**7 55**
Apátkeresztur	»	10 46	**8 41**
V.-Ábrány	»	11 03	**8 55**
Monos-Petri		11 16	**9 06**
Margitta	érk.	11 28	**9 16**

Margitta—Székelyhid

		V. v.	V. v.
Margitta	ind.	**4 35**	4 45
Monos-Petri	»	**4 46**	4 56
V.-Ábrány	»	**4 57**	5 08
Apátkeresztur	»	**5 13**	5 26
Székelyhid	ér. reg.	**5 54**	**6 07**

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig terjedő éjjeli időt jelenti

A * jelzettek feltételes megálló helyek.

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.